



Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2024

for Coop Norge SA



*Etisk handel Norge har vurdert at rapporten til Coop Norge SA oppfyller våre krav til
basisnivå. Les mer om basisnivå **her**.*





Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø, klima og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål og Parisavtalens 1,5 graders mål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer i Etisk handel Norge som er på Basisnivå1 oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep Responsible Business Conduct er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, dyr, samfunn og miljø – kalles aktsomhetsvurderinger (due diligence). Virksomheter over en viss størrelse er gjennom åpenhetsloven pålagt å gjøre aktsomhetsvurderinger på menneskerettigheter. Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger også på samfunn, miljø og dyr og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper (vår Code of Conduct) for bærekraftig forretningspraksis dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

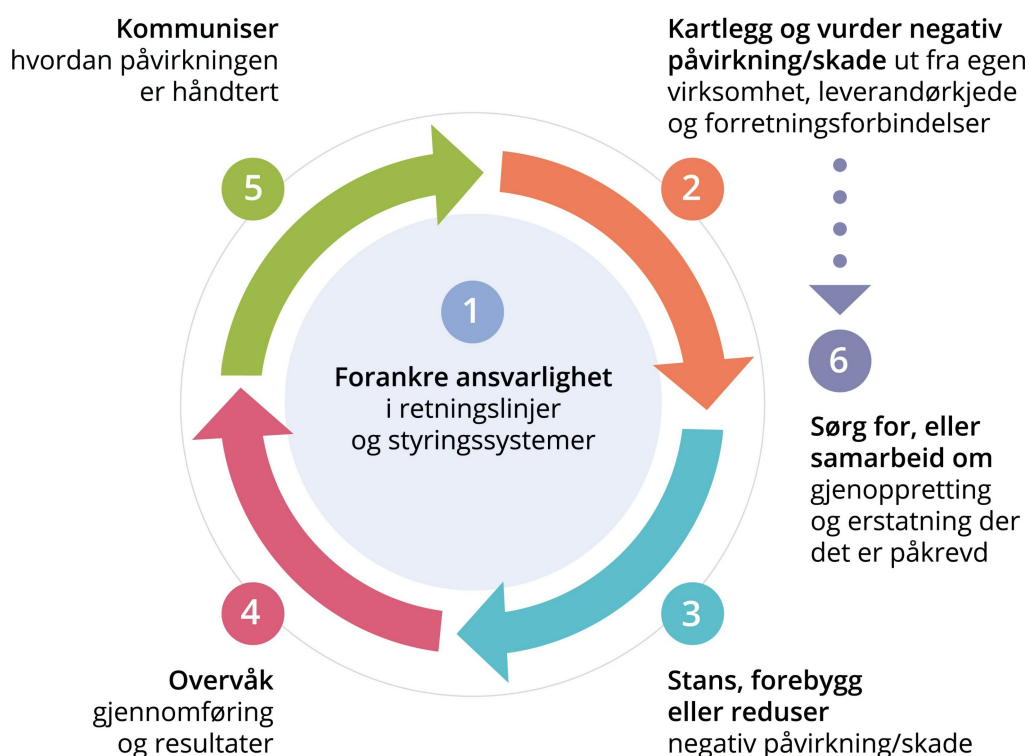
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.



Forord av daglig leder

For Coop Norge SA handler bærekraft om å skape positive verdier og sikre en trygg fremtid for mennesker, miljøet, samfunnet og egen virksomhet. Vi er en betydelig samfunnsaktør som eies av over to millioner medlemmer i samvirkelagene. Dette innebærer et stort ansvar for hvordan vi driver virksomheten.

Med et verdensbilde preget av økt uro, geopolitiske spenninger og usikkerhet utfordres vår virksomhet som en aktør med globale og komplekse verdikjeder. Coop Norge SA skal være en ansvarlig aktør i en urolig geopolitisk kontekst, ved å utvise aktsomhet og fremme ansvarlig forretningspraksis gjennom hele verdikjeden og bidra til dette for hele Coop i Norge. Som en av landets største innkjøpere har vi mulighet til å påvirke våre leverandørkjeder. I samarbeid med leverandører og samarbeidspartnere skal vi sikre ansvarlighet og etisk forretningsdrift. Vi skal alltid tilfredsstille gjeldende lovkrav knyttet til åpenhet, innsikt og oppfølging i egen virksomhet og i leverandørkjedene. Vi har vedtatt overordnede retningslinjer for hvordan virksomheten skal håndtere viktige områder som ansvarlig innkjøp, dyrevelferd, helse, miljø og sikkerhet, mattrygghet, personvern, antikorrupsjon og vår rolle som arbeidsgiver. Vi ønsker å bidra til omstillingen til en bærekraftig utvikling med hensyn til både produksjon og forbruk. Dette omfatter målrettet arbeid for å redusere klimagassutslipp, matsvinn og naturpåvirkning, tilrettelegge for bedre folkehelse og et sunnere kosthold samt å arbeide for å fremme menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold gjennom hele verdikjeden.

Vi benytter en risikobasert tilnærming til arbeidet med ansvarlig forretningspraksis og vi søker langsiktige og gode samarbeid med våre mange leverandører. 2024 har vært et aktivt år med ansvarlig forretningspraksis i Coop. Organisasjonen har lagt ned betydelige ressurser for å styrke vårt arbeid med bærekraft, og og få bedre innsikt i vår verdikjede for å kunne gjennomføre enda bedre risikokartlegginger og aktsomhetsvurderinger. Vi har i rapporteringsåret startet implementeringsarbeidet av nye vesentlige bærekrafttema, og skal legge en ny bærekraftstrategi i henhold til dette i 2025. Målsettingen er å sikre oss tilstrekkelig informasjon og oversikt over vesentlige forhold på tvers av vår verdikjede. Vi har besvart flere henvendelser med henvisning til åbenhetsloven og har ikke mottatt klager i denne sammenheng. Vi ser betydelig framgang i det krevende arbeidet med ansvarlig forretningspraksis, men erkjenner at mye er uløst og at det er utfordringer som må håndteres også i årene som kommer. Fremover vil vi derfor fortsette å videreutvikle og forbedre vårt arbeid med ansvarlig forretningspraksis.

Vi kommuniserer om vårt arbeid gjennom årlig rapportering til Etisk handel Norge, vår årlige bærekraftsrapportering som fra 2025 vil rapporteres i henhold til nye krav for bærekraftsrapportering, og gjennom vår årlige redegjørelse for aktsomhetsvurderinger for etterlevelse av åbenhetsloven.

" For Coop Norge SA handler bærekraft om å skape positive verdier og sikre en trygg fremtid for mennesker, miljøet, samfunnet og egen virksomhet. "



Philipp Engedal
Administrerende direktør Coop Norge konsern

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Coop Norge SA

Adresse hovedkontor

Østre Aker vei 264, 0977 Oslo

Viktigste merker, produkter og tjenester

Dagligvare og faghandel

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Coop er Norges nest største dagligvareaktør og den største aktøren innenfor privatsegmentet i byggevaremarkedet. Coop er en betydelig samfunnsaktør som eies av over to millioner medlemmer i samvirkelagene, noe som gir Coop en sterk strategisk posisjon og plass i forbrukernes hverdag. Dette innebærer et stort ansvar for hvordan vi driver virksomheten for å skape positive verdier for mennesker, miljøet og samfunnet.

Coop i Norge omfatter Coops totale virksomhet i Norge, samvirkelagene og Coop Norge konsern.

Coop Norge SA: Samvirkelagene er medlemmer og eiere av Coop Norge SA, som er samvirkelagenes fellesorganisasjon. Coop Norge SA er i henhold til våre vedtekter (§ 2) forpliktet til å ivareta sentrale fellesoppgaver for samvirkelagene. Coop Norge SA har ansvar for å utvise aktsomhet og fremme ansvarlig forretningspraksis gjennom hele verdikjeden. Coop Norge SA er morselskap i Coop Norge konsern som er en bredt sammensatt virksomhet.

Coop Norge konsern: Utover morselskapet Coop Norge SA, er de største virksomhetene Coop Norge Eiendom konsern, Coop Norge Industri konsern og Norsk Butikkdrift konsern. Som fellesorganisasjon for samvirkelagene har Coop Norge konsern en bred sammensatt virksomhet som omfatter grossist-, industri- og eiendomsvirksomhet, utvikling og forvaltning av kjedekonseppter, innkjøp, IT og teknologiutvikling, i tillegg til butikkdrift.

Forankring og organisering av arbeidet

Bærekraft er en integrert del av beslutningsprosesser på alle nivåer av virksomheten i Coop Norge konsern. Gjennom en tydelig og helhetlig tilnærming skal vi håndtere våre påvirkninger, risikoer og muligheter på en god måte og bidra til en bærekraftig utvikling for både mennesker, miljøet og samfunnet.

Styret i Coop Norge SA har det øverste ansvaret for strategi og forretningsstyring, herunder bærekraftsarbeidet i Coop Norge SA og har således også ansvaret for ivaretagelse av arbeidet med aktsomhetsvurderinger. Styret informeres jevnlig om virksomhetens bærekraftsarbeid og er ansvarlig for å føre tilsyn med håndteringen av vår påvirkning forårsaket av egen virksomhet eller våre leverandørkjeder. Dette inkluderer arbeid for å ivareta menneske- og arbeidsrettigheter, og styret skal varsles ved alvorlige avvik på våre gjeldende retningslinjer.

Arbeidet med aktsomhetsvurderinger for menneske- og arbeiderrettigheter er forankret i virksomhetens ledelse. Retningslinjer, organisering og prosesser for arbeidet er presentert og redegjort for i både styret og ledelsen i Coop Norge SA. **Administrerende direktør i Coop Norge konsern** er ansvarlig for at Coop Norge SA etterlever kravene i åpenhetsloven, herunder gjennomføring av aktsomhetsvurderinger. Dette innebærer å etablere og sikre at personalet i relevante forretningsområder utfører sitt arbeid slik at pliktene ivaretas. Administrerende direktør har gitt direktør for Økonomi og Finans mandat til å tilrettelegge og følge opp arbeidet. Denne personen er ansvarlig for å tilrettelegge for at det foreligger aktiviteter som sikrer etterlevelse av åpenhetsloven i daglig, operativ drift, herunder gjennomføring av aktsomhetsvurderinger.

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

61 509 000 000

Antall ansatte

5 893

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering og denne rapportens tidsperiode

I 2024 har styret vedtatt en ny forretningsstrategi – «Coop 2030» – som ble godkjent i årsmøtet juni 2024. I denne strategien er bærekraft et satsningsområde. I 2025 skal styret være delaktig i å etablere og vedta Coop Norge konserns nye bærekraftstrategi. Når strategi og mål for styring og håndtering av bærekraftforhold er besluttet, skal styret regelmessig følge opp implementering og gjennomføring av strategien og målene.

Regnskapsloven § 1-2a stiller krav til hvilke foretak som skal utarbeide bærekraftrapportering og regnskapsloven kapittel 2 stiller krav til hva denne skal inneholde. Coop Norge SA er ikke pålagt å utarbeide bærekraftrapportering etter disse kravene for 2024. Coop Norge SA har likevel valgt å frivillig utarbeide bærekraftrapportering med utgangspunkt i kravene i regnskapsloven. Rapporteringen er utarbeidet med henvisning til European Sustainability Reporting Standards (ESRS), men er i rapporteringsåret ikke å anse å være i samsvar med standardene. Coop Norge konsern vil rapportere i tråd med kravene i regnskapsloven for rapporteringsåret 2025. Dette inkluderer rapportering i tråd med European Sustainability Reporting Standards (ESRS).

I 2024 ble en ny styringsstruktur for håndtering av vesentlig påvirkning, risiko og muligheter etablert for Coop Norge konsern. Dette for å sikre god forankring fra styret og ned i organisasjonen. Dette er beskrevet i års- og bærekraftrapporten for 2024.

Virksomheten har i 2024 ansatt en ny leder for bærekraft samt en ny bærekraftcontroller for data og analyse som rapporterer både til leder for bærekraft og til leder for business controlling og analyse. Dette for å knytte bærekraftdata tettere til finansielle data i tråd med kravene i CSRD og ESRS. Det jobbes målrettet med å øke kompetansen rundt styring og håndtering av bærekraftforhold på tvers av virksomheten. Blant annet deles informasjon via allmøter og avdelingsmøter i tillegg til at det arrangeres foredrag, webinarer og opplæring for ansatte, tilpasset deres funksjon og rolle.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Siv Kjersti Rodal, Leder for bærekraft

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

siv.kjersti.rodal@coop.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av virksomhetens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Vår innkjøpsstruktur:

Vårt innkjøp skjer i flere enheter og avdelinger:

Innkjøp dagligvare er ansvarlig for innkjøp av dagligvarer; tørrvarer, ferskvarer, frukt og grønt, både fra merkevareleverandører, egne industriselskaper og øvrige leverandører som utvikler egne merkevarer til Coop. Innkjøpsavdelingen har også ansvar for innkjøp av utenlandske varer som importeres via **Coop Trading AS**- vårt felles nordiske innkjøpselskap for de nordiske Coop-selskapene. Dette selskapet har til sammen over 100 ansatte på hovedkontoret i Danmark og i Spania der innkjøpskontoret for innkjøp av frukt og grønt fra utlandet er lokalisert. Coop Trading AS importerer utelukkende egne merkevarer til Coops butikker i Norden.

Innkjøp faghandel er ansvarlig for innkjøp av egne og andre merkevarer innenfor non-food og byggevarer som selges i Coops butikker i Norge. Innkjøpene er delt i kategorigruppene sport og fritid, bolig og underholdning. I tillegg til at varene selges i fysiske butikker, selges en stor del av faghandelssortimentet også gjennom nettbutikkene obsbygg.no og obs.no.

Indirekte anskaffelser inngår avtaler for tjenester og varer som ikke er for videresalg, det være seg butikkutstyr og innredning, arbeidstøy og tjenesteavtaler til alle kjeder og enheter i Coop Norge SA samt samvirkelagene.

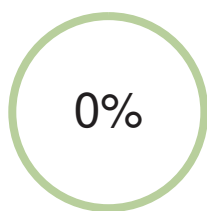
Coop Norge Industri konsern omfatter datterselskapene Røra Fabrikker AS, Goman AS, TradeWay AS, Totenpoteter AS, Himmelgrønt AS og Ferskvarehuset AS som produserer mange av våre egne merkevarer som selges i våre butikker.

Antall leverandører som virksomheten har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

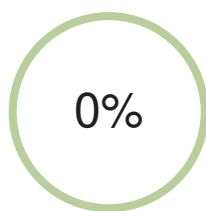
Kommentar til antall leverandører

Vi har jobbet med ansvarlige innkjøp i flere tiår, og har solid erfaring med å velge ut leverandører basert på økonomiske, miljømessige og sosiale forhold. Les mer om dette i Coops etiske retningslinjer for leverandører. Før inngåelser av et nytt samarbeid blir alle leverandører vurdert iht. til våre krav og forventninger. Vi stiller også krav til at en rekke råvarer må være sertifiserte. Dette er et viktig risikoreducerende tiltak for Coop Norge SA, og som sikrer kundene våre mer informasjon om både produktene og produksjonen.

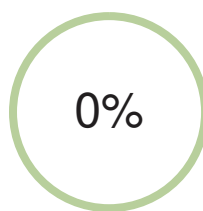
Type innkjøp/ leverandørforhold



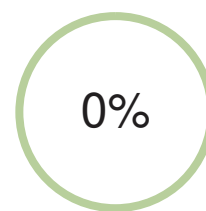
Helt/delvis egeneid
produksjon



Innkjøp direkte fra
produsent



Innkjøp via
agent/mellomledd/i
mportør/merkevare
leverandører



Annet

Se noter i årsberetning til Coop Norge konsern.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter

Antall arbeidere

Kommentar til antall arbeidere

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Dagligvare (Cashewnøtter, ris, kaffe, te, kakao, sukker, kokosnøtt, bearbeidet tomater)	Globalt
Faghandel (tekstil, fottøy, lyskilder, leker, skrivesaker, sportsutstyr, batterier)	Globalt
Frukt og grønt (fra BSCI definert risikoland og fra Sør-Europa (Spania, Italia og Portugal))	Globalt
Varer og tjenester som ikke selges videre (Innleid arbeidskraft (bygg og vedlikehold, vikarer)), forbruksvarer til butikk, arbeidstøy, emballasje og transport	Globalt

Vi følger ekstra med på risikoprodukter som er oppgitt i våre varekrav - dette er ikke listet opp her. På bakgrunn av at vi har dagligvare, faghandel, indirekte innkjøp og egen Industri vil det være bredde i innsatsfaktorer/råvarer. Vi har derfor valgt å kategorisere etter større varegrupper.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

Etterlevelse av nye lovkrav:

Mål:

Skape forståelse for hvilke lover og reguleringer som treffer virksomheten innenfor våre identifiserte vesentlige tema og analysere hvordan de påvirker oss. For mer informasjon om våre vesentlige tema, se vår års- og bærekraftrapport for 2024 på coop.no.

Status:

2

Prosesser og retningslinjer:

Mål:

Tilrettelegge for og bidra til å utarbeide og implementere prosesser og retningslinjer innenfor de vesentlige temaene som gjør organisasjonen i stand til å etterleve gjeldende lover og reguleringer.

Status:

3

Aktsomhetsvurderinger:

Mål:

Vi skal ha en risikobasert tilnærming og gjennomfører aktsomhetsvurderinger iht. OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv for å redusere risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet og våre leverandørkjeder.

Status:

4

Kompetanseutvikling:

Mål:

- Tilrettelegge for opplæring, kompetanseheving og utarbeide andre relevante prosesser og retningslinjer for å sikre forståelse og etterlevelse av våre Etske retningslinjer, herunder prosedyrer for å sikre ansvarlig innkjøp.
- Utvikle opplæring/kurs som tilgjengeliggjøres via Coop skolen.
- Tilby kurs fra eksterne innenfor aktuelle fagområder ved behov.

Status:

5

Samarbeid med eksterne:

Mål:

Tilrettelegge for at vi samarbeider om håndtering av de vesentlige temaene med våre leverandører og fagkompetansesenter, inkludert Etisk handel Norge og Amfori BSCI.

Status:

6

Kommunikasjon og rapportering:**Mål:**

- Oppdatere og sørge for relevant informasjon på Coop.no om vårt arbeid med våre vesentlige tema og vår strategi "Et bærekraftig Coop».
- Forbedre og gjennomføre rapporteringen til Etisk handel Norge og vår redegjørelse på aktsomhetsvurderinger (åpenhetsloven), samt på rapportering om våre vesentlige tema i bærekraftsrapporteringen til Coop Norge Konsern.

Status :

Prosessmål for kommende år**1**

I 2024 har styret vedtatt en ny forretningsstrategi – «Coop 2030» – som ble godkjent i årsmøtet juni 2024. I denne strategien er bærekraft et satsningsområde. I 2025 skal styret være delaktig i å etablere og vedta Coop Norge konserns nye bærekraftstrategi. Når strategi og mål for styring og håndtering av bærekraftforhold er besluttet, skal styret regelmessig følge opp implementering og gjennomføring av strategien og målene.



1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

https://assets.ctfassets.net/b26eki8n3vte/118214KqVf0syrC0R3u27S/eed46c0281b7e9274ef067964ceb4f44/Coop_Norge_SA_prinsipper_for_b_rekraftig_forretningspraksis.pdf

1.A.2 Hva sier virksomheten offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn og miljø?

Vi kommuniserer om vårt arbeid som gjøres for å respektere mennesker, dyr, samfunn, miljø og klima på coop.no, i redegjørelsen for aktsomhetsvurderinger i henhold til pliktene under åpenhetsloven, i års- og bærekraftsrapporten og i vår rapportering til Etisk handel Norge. Coop Norge konsern har for 2024 gjort en prøverapportering med henvisning til det nye bærekraftdirektivet CSRD og rapporteringsstandardene European Sustainability Reporting Standards (ESRS), med sikte på å rapportere i samsvar med regelverket i 2025. Vår bærekraftsrapportering publiseres årlig. Bærekraftsrapporten for 2024 er integrert med årsrapporten for finansiell rapportering, og kan leses i sin helhet i Coop Norge konsern sin årsrapport på coop.no

Våre forventninger til leverandører og samarbeidspartnere er gjengitt i hovedavtalen, våre etiske retningslinjer for leverandører (Supplier Code of Conduct (SCoC)) og i avtalevedlegg "Ansvarlig verdikjede". Etiske retningslinjer for leverandører legges ved alle leverandøravtaler, og inkluderer både sosiale og miljømessige forhold samt generell forretningsetikk. Retningslinjene er basert på Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis. Disse prinsippene tar hensyn til gjeldende lovgivning, internasjonale konvensjoner, erklæringer og retningslinjer for selskaper og globale verdikjeder, inkludert FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGPs), Den internasjonale arbeidsorganisasjonens (ILO) konvensjoner og anbefalinger, FNs Global Compact, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper og FNs bærekraftsmål (SDG). SCoC er vedtatt av ledelsen og styret i Coop Norge SA. Videre har vi utarbeidet "Coops prinsipper for bærekraftig forretningspraksis" i tråd med våre forpliktelser som medlem i EHN og har retningslinjer for blant annet personvern, emballasjebruk og kommunikasjon om bærekraft. Vi følger også Grønnvaksingsplakatens retningslinjer i vårt arbeid. I tillegg til dette jobber avdeling for virksomhetsstyring med en overordnet Code of Conduct som vil gjelde for hele verdikjeden inkludert egen virksomhet og egen arbeidsstyrke. Dette arbeidet foregår i en tverrfaglig gruppe der ansatte er involvert. Involvering av ulike fagforeninger vil også være relevant, og ledergruppen og styret skal godkjenne retningslinjene.

Høsten 2022 gjennomførte vi for første gang en vesentlighetsanalyse. Analysen tok utgangspunkt i hele Coop i Norge da vi ønsket å se på påvirkninger langs hele Coop i Norges totale verdikjede, inkludert oppstrøms og nedstrømsaktiviteter. Tolv tema ble trukket frem som vesentlige for vårt bærekraftsarbeid. Disse ble videre prioritert i henhold til vesentlighet for interessenter og våre mulighet for påvirkning. Høsten 2023 gjennomførte Coop Norge konsern en dobbelt vesentlighetsanalyse, som del av tilpasningen til EUs nye direktiv for bærekraftsrapportering (CSRD) der dobbel vesentlighet står helt sentralt i den nye rapporteringsstandarden (ESRS). Vesentlighetsanalysen er presentert for og godkjent av ledergruppen og styret i Coop Norge SA og presenteres i års- og bærekraftsrapporten 2024.

Gjennom vesentlighetsanalysen har vi definert følgende vesentlige temaer for Coop Norge konsern:

- ESRS E1 - Klimaendringer
- ESRS E2 - Forurensing
- ESRS E3 - Vann- og havressurser
- ESRS E4 - Biodiversitet og økosystem
- ESRS E5 - Ressursbruk og sirkulær økonomi
- Matsvinn
- ESRS S1 - Egne ansatte
- ESRS S2 - Ansatte i verdikjeden
- ESRS S3 - Berørte lokalsamfunn
- ESRS S4 - Forbrukere og sluttbrukere
- Helse
- ESRS G1 - Forretningsatferd

I 2024 ble det vedtatt en ny forretningsstrategi i Coop i Norge som la til rette for å utvikle en ny overordnet bærekraftstrategi for virksomheten med strategiske mål for å kunne styre og håndtere vesentlige bærekraftforhold, herunder vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter. Overordnet prosess og plan for strategiarbeidet ble besluttet av styret i 2024 der bærekraftstrategien og mål i tråd med ESRS skal besluttet av ledergruppen og styret i 2025.

For klimaendringer og biologisk mangfold og økosystemer skal det utvikles omstillingsplaner som skal veilede virksomheten i overgangen til en lavutslippsøkonomi som ivaretar naturressurser på en bærekraftig måte. Dette innebærer omstillingsplaner i tråd med ESRS E1 for klimaendringer og håndtering av påvirkning, avhengigheter, risikoer og muligheter relatert til biologisk mangfold og økosystemer (ESRS E4).

Coop Norge SA sitt bærekraftarbeid har over lang tid tatt utgangspunkt i FNs bærekraftsmål, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette inkluderer blant annet anerkjente retningslinjer knyttet til klima og natur, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, antikorrupsjon og åpenhet. Coop Norge SA var med å stifte Etisk handel Norge (EHN) i 2000 og er som medlem forpliktet til å følge deres prinsipperklæring og jobbe for en bærekraftig forretningspraksis som representerer mennesker, samfunn og miljø.

Coop Norge SA ønsker å ha en åpen og ærlig dialog med interessenter. Virksomhetens viktigste interessentgrupper inkluderer ansatte, medlemmer og kunder, leverandører og aktører i leverandørkjedene, forskningsinstitusjoner, revisorer og bærekraftkonsulenter samt eiere og finansinstitusjoner. Videre anser vi naturen som en "stille interessent" og rådgir oss jevnlig med eksperter innen ulike fagfelt. Vi ønsker tett dialog med våre interessenter for å kunne avdekke innsikt i hva de er opptatt av, og hvordan Coop Norge SA kan bidra på en positiv måte. Innsikt fra interessentdialogen benyttes for å videreutvikle bærekraftarbeidet og forstå mer om hvordan vi påvirker miljøet, mennesker og samfunnet rundt oss.

Vi ser at vi med fordel kan forsterke arbeidet med interessentdialog fremover, spesielt for å forstå våre påvirkninger bedre og hvordan de påvirker ulike interessentgrupper. Videre for å forstå hvilke tiltak som kan være effektive for å håndtere påvirkningen, og få en bedre forståelse av hvorvidt tiltakene vi iverksetter gir ønsket effekt. Vi vil derfor jobbe videre med interessentdialogen de neste årene blant annet gjennom forskning og studier, økt søkelys på aktsomhetsvurderinger samt samtaler med våre interessentgrupper. I denne sammenheng vil vi også se på prosedyrer for å forsterke interessentdialogen på tvers av virksomheten, inkludert rapporteringsrutiner til styre og ledelse med særlig tanke på interessentgrupper som påvirkes av vår virksomhet.

Se bærekraftsrapporteringen i årsrapporten for mer informasjon om prosessen for vesentlighetsanalyse og hvordan vi jobber med å styre og håndtere våre vesentlige tema.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Policyen for bærekraftig forretningspraksis er utviklet med utgangspunkt i Etisk handel Norge sin mal for bærekraftig forretningsvirksomhet. Vi har utarbeidet den i samarbeid med organisasjonens referansegruppe for ansvarlig innkjøp, Etisk handel Norge og relevante instanser i virksomheten som har innvirkning på arbeidet.

Administrerende direktør er øverste ansvarlig for at gjeldende retningslinjer følges og implementeres. Det operative ansvaret ligger hos avdeling for virksomhetsstyring. Virksomhetens retningslinjer godt forankret i virksomheten og tilgjengelig for alle ansatte via intranettet. Det gis også opplæring gjennom interne kurs og en digital læringsplattform ved behov. Retningslinjene kommuniseres også til leverandører og samarbeidspartnere med forventning om at de etterlever dem i sine leverandørkjeder. Samtlige retningslinjer er gjort tilgjengelig på våre nettsider. Virksomhetens SCoC er gjort tilgjengelig på norsk og engelsk.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i virksomheten, forankret i interne retningslinjer og rutiner?

Arbeidet med aktsomhetsvurderinger er forankret i organisasjonens ledelse, hvor planer, prosesser og rutiner for arbeidet er presentert og redegjort for. Administrerende direktør i Coop Norge konsern er ansvarlig for at Coop Norge SA etterlever kravene i åpenhetsloven og herunder gjennomføring av aktsomhetsvurderinger. Dette innebærer å etablere og sikre at driften i relevante områder utfører sitt arbeid. Administrerende direktør har gitt direktør for Økonomi og Finans mandat til å tilrettelegge og følge opp arbeidet.

Direktør for Økonomi og Finans er ansvarlig for å tilrettelegge for at det foreligger aktiviteter som sikrer effektive aktsomhetsvurderinger i daglig, operativ drift, herunder gjennomføring av aktsomhetsvurderinger.

Bærekraftsavdelingen har oppgaven med å tilrettelegge for at det gjennomføres aktsomhetsvurderinger i ulike avdelinger, sikre at informasjonskrav blir besvart og at det redegjøres for arbeidet. Arbeidet med aktsomhetsvurderinger krever involvering av mange ulike funksjoner i virksomheten. Bærekraftsavdelingen har det samlede koordineringsansvaret, men prioriteringer, utførelser og tiltak har hver enkelt avdeling operativt ansvar for.

Det er etablert en referansegruppe for ansvarlige innkjøp, med representanter fra områdene Innkjøp og logistikk dagligvare, Innkjøp og sortiment faghandel, Indirekte anskaffelser og Coop Norge Industri. I tillegg foreligger det planer for oppfølging av egne ansatte via HR avdelingen. Transport er også et av våre prioriterte områder. Hele Coop Norge SAs virksomhet er gjenstand for aktsomhetsvurderinger, men etter en nærmere vurdering er områdene til de avdelingene som deltar i referansegruppen identifisert som særlig relevant å prioritere. Deltagerne i referansegruppen sikrer involvering av de ulike innkjøpsansvarlige i de ulike avdelingene.

Referansegruppen for ansvarlig innkjøp har i løpet av året møttes regelmessig hvor status på arbeidet med aktsomhetsvurderinger blir gjennomgått. Respektive ledelse for hver av de ulike avdelingene får oppdatering hvert kvartal. Leder for risikostyring og internkontroll, ledergruppen og styret i Coop Norge SA får også orientering om arbeidet som gjøres, samt om prioriterte risikoområder. Dette gjøres to ganger i året eller hyppigere ved behov.

I samarbeid med Coop Trading og våre nordiske partnere arbeides det også med aktsomhetsvurderinger når det gjelder import av våre egne merkevarer. Det er etablert rutiner og styrende dokumenter som legger føringer for hvordan vi skal gjennomføre dette arbeidet. Det er også etablert en felles arbeidsgruppe som møtes fast for å drive arbeidet fremover og i riktig retning for alle partnerne i Norden.

Coop Norge konsern opplever økende forventninger gjennom blant annet CSRD til å styrke arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse (eller lignende), arbeidsoppgaver og insentivordninger?

Arbeidet med aktsomhetsvurderinger kommuniseres til ansatte via intranett og oppfølging i avdelinger vi har identifiserer som mest relevant. Vi har etablert en referansegruppe for ansvarlig innkjøp med representanter fra ulike avdelinger i organisasjonen for å sikre god samhandling på tvers. I tillegg gjennomføres det samtaler med de som er ansvarlige for sine områder for å sikre felles forståelse og prioritering av arbeidet.

Vi har organisert arbeidet med ansvarlig innkjøp i felles prosesser og rutiner på tvers av virksomheten. Hver av de prioriterte områdene har et overordnet risikobilde som utgangspunkt for sine prioriterte områder for hvor det skal gjøres grundigere aktsomhetsvurderinger for å redusere potensiell risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Når vi gjør den overordnede risikokartleggingen for å prioritere hvor det er størst risiko deltar innkjøpere i de aktuelle avdelingene, da de sitter tettes på informasjon og samarbeidet med leverandørene. I fellesskap blir vi enige om prioriteringer for hvor det kreves grundigere aktsomhetsvurderinger og en ansvarsfordeling som er mest hensiktsmessig for den aktuelle aktsomhetsvurderinger.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Vi har fokus på kompetanseheving og ser stadig på hvordan vi kan forbedre vårt arbeid med ansvarlig innkjøp og aktsomhetsvurderinger. Vi gjennomfører felles kurs på tvers av virksomheten for å skape større forståelse og bidra til kompetanseheving på temaet. Fremover vil vi undersøke om det er relevant å ha mer tilpasset kurs via "Coopskolen", vårt læringsunivers for alle medarbeidere i Coop i Norge. Her har vi mulighet til å spisse og tilgjengeliggjøre læringen tilpasset de ulike rollene, fagområdene og kjedene. I tillegg til dette gjennomføres det kurs innen Trygg Vare, god handelsskikk og antikorrupsjon. Vi legger opp til kursing av relevante roller - både av intern og eksterne kursholdere - for å sikre fokus og forståelse for viktighet av området.

Når vi går i gang med en aktsomhetsvurdering er vi et tverrfaglig team som diskuterer og fordeler ansvarsområder. For å jobbe grundig med området kreves det en bred involvering av mennesker som har ulik erfaring og kompetanse. Vi synes det på denne måten har fungert bra for å få en mer systematisk gjennomføring og sikre at vi undersøker risikoen som er bakgrunnen for at vi prioriterer en grundigere undersøkelse. I flere av disse tilfellene må vi også innhente informasjon og kompetanse fra eksterne som har mer erfaring om den aktuelle risikoen og temaet.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, dyr og miljø forankret i strategier og handlingsplaner?

Coop Norge SA har ansvar for å utvise aktsomhet og fremme ansvarlig forretningspraksis gjennom hele verdikjeden. Bærekraftarbeidet er sentralt for virksomhetens evne til å skape vekst, tillit og konkurransekraft i årene som kommer. I 2025 vil Coop Norge konsern utvikle en bærekraftstrategi som hensyntar våre vesentlige temaer, herunder vesentlige påvirkninger, risiko og muligheter avdekket i vesentlighetsvurderingen, som også vil omfatte Coop Norge SA.

Virksomheten ønsker å bidra til omstillingen til en bærekraftig utvikling med hensyn til både produksjon og forbruk. Coop Norge SA skal jobbe aktivt for å begrense klimaendringene, bevare naturen og biomangfold og bidra til overgangen til en sirkulær økonomi. Viktige tiltak er smartere ressursbruk, optimalisering av emballasje på egne merkevarer, bærekraftig håndtering av matsvinn og avfall i tillegg til å omstille driften mot bærekraftig energibruk og transport. Det jobbes også målrettet for å tilrettelegge for bedre folkehelse gjennom utvikling av sunnere produkter, vareplassering, markedsføring, medlemsfordeler og inspirasjon. For å videreutvikle virksomheten og sørge for motiverte og engasjerte ansatte med rett kompetanse, står arbeidet med læring og kompetanseutvikling, styrket lederskap samt mangfold og likestilling sentralt. Våre forpliktelser til å ivareta menneske- og arbeiderrettigheter gjennom hele verdikjeden er også en del av strategien og vi jobber aktivt med dette gjennom aktsomhetsvurderinger, etiske retningslinjer og leverandøroppfølging.

1.C.2 Hvordan følges strategier og planer for bærekraftig forretningspraksis opp av ledelse og styre?

Coop Norge konserns bærekraftstrategi, policyer og mål skal oppnås gjennom en god styring og håndtering av vesentlige påvirkning, risikoer og muligheter, herunder strategirealisering og iverksettelse av effektive tiltak.

Styret

I 2024 ble styrets ansvar utvidet i tråd med krav i CSRD og ESRS. Dette er beskrevet i års- og bærekraftrapporten for 2024.

Administrerende direktør

Administrerende direktør har det øverste juridiske ansvaret etter styret og har det øverste lederansvaret for å sikre at Coop Norge konsern håndterer sin påvirkning, risiko og mulighet i tråd med krav i ESRS, beste praksis og styrets ønske.

I 2024 ble styringsmodellen fra styret, administrerende direktør og ned i organisasjonen styrket i tråd med CSRD og ESRS. Dette er beskrevet i års- og bærekraftrapporten for 2024.

Ledergruppen

Ledergruppen i Coop Norge SA er sammensatt for å øke selskapets konkurransekraft med relevant erfaring innen våre kjernevirksomheter. Alle representantene har relevant erfaring fra foretakets sektorer, produkter og geografiske lokasjoner. Direktør for økonomi og finans representerer bærekraft i ledergruppen. Det operative ansvaret for implementering av bærekraftstrategien, arbeidet med bærekraft for øvrig og bærekraftrapporteringen ligger hos direktør økonomi og finans.

Administrasjonens ansvar

Leder for bærekraft har det daglige ansvaret for utarbeidelse, utvikling og implementering av bærekraftstrategien, policyer og langsiktige mål med omstillingsplaner og tiltak. Leder for bærekraft sikrer også årlig konsolidert rapportering av bærekraftdata for Coop Norge konsern som en del av årsrapporten. Denne personen rapporterer bærekraftsspørsmål til leder for strategi, bærekraft og forretningsutvikling ukentlig, til direktør for økonomi og finans regelmessig samt til ledergruppen og styret når de skal involveres. Leder for bærekraft rapporterer formelt til leder for strategi, bærekraft og forretningsutvikling, som igjen rapporterer til direktør for økonomi og finans.

Leder for bærekraft skal sikre god bærekraftledelse slik at konsernets beslutninger blir implementert tverrfunksjonelt i linjeorganisasjonen innen alle relevante forretningsenheter. Ansvaret for gjennomføring og resultathåndtering av strategi og mål ligger hos ledere i linjeorganisasjonen.

Virksomheten har i 2024 ansatt en bærekraftcontroller for data og analyse som rapporterer både til leder for bærekraft og til leder for business controlling og analyse. Dette for å knytte bærekraftdata tettere til finansielle data i tråd med kravene i CSRD og ESRS.

Det jobbes målrettet med å øke kompetansen rundt styring og håndtering av bærekraftforhold på tvers av virksomheten. Blant annet deles informasjon via allmøter og avdelingsmøter i tillegg til at det arrangeres foredrag, webinarer og opplæring for ansatte, tilpasset deres funksjon og rolle.

De ulike ledergruppene i innkjøpsavdelingene får jevnlig rapportering knyttet til arbeidet med aktsomhetsvurderinger. I tillegg får leder for risikostyring og internkontroll, ledergruppen og styret i Coop Norge SA en halvårlig orientering på arbeidet i form av hva som er gjort, potensielle funn og planer fremover.

I henhold til åpenhetsloven har vi plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger knyttet til arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt å offentliggjøre en redegjørelse for disse aktsomhetsvurderingene årlig. Redegjørelsen for arbeid med aktsomhetsvurderinger i 2024 vil signeres av styret og publiseres på våre nettsider innen 30. juni 2025. Redegjørelsen og ytterligere informasjon om selskapets arbeid med aktsomhetsvurderinger og åpenhetsloven finnes på coop.no under "Åpenhetsloven i Coop".

1.D Partnerskap og samarbeid med leverandører og forretningsforbindelser

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av bærekraftig forretningspraksis i møte med leverandører og forretningsforbindelser?

Vi har arbeidet med ansvarlige innkjøp i mange år og har solid erfaring med å velge ut leverandører basert på kriterier som kvalitet, leveransesikkerhet, bærekraft, og ivaretagelse av menneske- og arbeidsrettigheter. Disse forventningene er tydelig gjengitt i vår hovedavtale, etiske retningslinjer og øvrige varekrav. Samtlige dokumenter er gjeldene for alle leverandører og deres underleverandører, i tillegg til øvrige samarbeidspartnere og egen virksomhet. Våre forventninger til leverandører om å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs veileder er også gjengitt i våre avtaledokumenter.

Vi har i 2024 startet en revideringsprosess av vår nordiske felles Supplier Code of Conduct og produktvarekrav for import av egne merkevarer i samarbeid med Coop Sverige, SOK Finland, Coop Danmark samt vår felles innkjøpsorganisasjon Coop Trading AS. Dette arbeidet blir ferdigstilt i 2025 og informasjon vil da legges ut på coop.no.

Våre etiske retningslinjer for leverandører vedlegges alle kontrakter som inngås. Her fremkommer hva vi forventer av våre leverandører og samarbeidspartnere. På dagligvare har vi i tillegg et vedlegg "Ansvarlig verdikjede" som legger føre-var prinsippet til grunn for en mer bærekraftig produksjon. Dette innebærer krav til en rekke råvareområder, dyrevelferd og ansvarlighet. Det er innkjøper for det aktuelle vareområdet som videreformidler våre forventninger og krav, og er også den som har løpende dialog med leverandør eller samarbeidspartner i kontraktperioden. Vår avdeling "Trygg Vare" bidrar som støtte og fagressurs når det gjelder screening og spørsmål rundt kvalifikasjoner på trygge varer. Har leverandør spørsmål rundt bærekraft og ansvarlighet involveres rådgiver for bærekraftige innkjøp for å spesifisere og finne gode felles løsninger.

Coop Trading AS -vårt felles nordiske innkjøpsselskap for de nordiske Coop-selskapene, følger opp sine inngåelser på importleverandører til dagligvare.

For å redusere risiko må alle våre importleverandører for egne merkevarer på dagligvare gjennom en grundig prekvalifisering relatert til miljø, klima og sosiale forhold før en avtale kan inngås. Dersom det er høyere risiko knyttet til et produkt eller en leverandør, blir det gjennomført en mer detaljert risikovurdering ved hjelp av plattformen til Amfori BSCI. Våre varekrav og etiske retningslinjer må også godkjennes før samarbeid kan finne sted. For våre importerte dagligvarer har vi også en detaljert oversikt av hovedingredienser, noe som bidrar til å gi oss oversikt og sporbarhet på hva produktene inneholder og hvor de kommer fra. Databasen inneholder også informasjon om opprinnelsesland på ingrediensnivå, unntatt noen få tilsetningsstoffer og krydder som av og til kan ha forskjellige opprinnelsesland som må sjekke opp på batchnivå. Lokal kjennskap og tilhørighet er svært viktig i arbeidet med ivaretagelse av sosiale forhold. Coop Trading AS kjøper inn det meste av importvarene av frukt og grønt. For å være tett på potensielle utfordringer, har de i mange år hatt kontor i Valencia i Spania. På denne måten kommer man tetter på leverandører, arbeidere og ulike utfordringer som må løses.

På faghandel og norske dagligvareleverandører gjøres det også en vurdering rundt sosiale forhold før det kan inngås en avtale. I tillegg til dette gjennomføres det revisjoner og leverandørbesøk gjennom akkrediterte tredjeparter. Coop Trading AS følger også tett opp sine innkjøpere når det gjelder kurs og kompetansebygging rundt ansvarlig innkjøp, retningslinjer og prosesser.

For non-food og byggevarer, foretas innkjøp gjennom utvalgte agentpartnere. Disse benytter pre-kvalifiseringsprinsippet, som innebærer at ethvert produksjonssted/enhver leverandør, skal ha en gyldig revisjonsrapport fra et av de anerkjente audit-systemene, gjeldende for produksjonsperioden. Alle leverandører av non-food- og byggevarer levert til Coop Norge SA, signerer ved kontraktsinngåelse en avtale (Standard Operational Procedures), som regulerer hvilke sosiale forhold og arbeiderrettighetsprinsipper som skal gjelde. Denne avtalen ivaretar også en rekke andre aspekter som er viktige ved produksjon i land med forhøyet risiko. Avtalen (Standard Operational Procedures) skal være signert av utpekt agent-representant, leverandøren og Coop sin representant før produktene settes i produksjon. Vi har fokus på langsiktige samarbeid med leverandører og ser dette i seg selv som et viktig risikoreduserende tiltak. God dialog, kjennskap til hverandres virksomheter og drift samt fokus på felles mål, er med på å redusere risiko for at det forekommer brudd på menneske- og arbeidsrettigheter i felles leverandørkjeder.

Videre har vi på tvers av virksomheten et tydelig fokus på aktsomhetsvurderinger som et risikoreducerende tiltak. Vi anvender en systematisk tilnærming i tråd med OECDs retningslinjer der informasjonsinnhenting, risikokartlegging og igangsetting og overvåking av tiltak står sentralt. Dette er et kontinuerlig arbeid som vi jobber med som en del av vårt daglige innkjøpsarbeid, og gjennom en stadig bedre oversikt, kan vi prioritere og få dypere innsikt i leverandørkjedene. Over tid vil dette bidra til å redusere risikoen for at det forekommer brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjedene våre.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Vi har overordnede retningslinjer for hvordan virksomheten skal håndtere viktige ansvarsområder som personvern, dyrevelferd, HMS, mattrygghet, ansvarlige innkjøp, antikorrupsjon og vårt ansvar som arbeidsgiver. Sentrale elementer i arbeidet med alle disse områdene er bevisstgjøring, risikokartlegging, kontinuerlig forbedring og rapportering.

I forbindelse med innføring av åpenhetsloven, styrket vi i 2022 arbeidet og styringssystemene for ivaretagelse av sosiale forhold i leverandørkjedene våre. Implementering og videreutvikling av dette arbeidet har hatt høyt fokus også i 2023 og gjennom 2024, og vi ser at det blir stadig viktigere å ha god kontroll på gjennomføring av aktsomhetsvurderinger og leverandøroppfølging for å redusere risikoen for at vi bidrar til brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i våre leverandørkjeder. For å sikre gjennomføring av bærekraftig forretningspraksis er det etablert rutinebeskrivelser for hvordan aktsomhetsvurderinger skal gjennomføres på tvers i hele virksomheten. Disse rutinene er i tråd med OECDs retningslinjer og inneholder blant annet forventninger om mål for arbeidet, at det er satt av tilstrekkelig med ressurser for gjennomføring og at ansvar og myndighet for arbeidet er tydelig kommunisert. I tillegg har vi rutiner for vurdering av nye leverandører og rutine for beredskap dersom avvik oppstår eller oppdages. Det er ulike risikoer i de ulike avdelingene ut fra hva de kjøper inn, og vi innser at vi har mange risikoområder samlet sett i virksomheten.

I løpet av 2024 har vi hatt flere saker som har krevd beredskap der både krig, mer ulikheter i verden og klima og naturendringer øker risikoområder som krever flere aktsomhetsvurderinger. I rapporteringsåret har vi også som en del av tilpasningen til CSRD arbeidet med å forbedre og vurdere våre rutiner og retningslinjer, og det er planlagt et større arbeid med strategi, retningslinjer og rutiner for arbeidet med aktsomhetsvurderinger knyttet til våre relevante vesentlige tema. I løpet av rapporteringsåret har vi også hatt økt fokus på å fortsterke våre rutiner i de ulike innkjøpsavdelingene og våre datterselskaper, samt fortsatt arbeidet innenfor avdelingen for indirekte anskaffelser og Coop Norge Industrier der vi blant annet har implementert rutiner for oppfølging og revisjoner av våre leverandører og et tverrfaglig revisjonsteam bestående av ressurser fra fagområdene trygg vare, økonomi og bærekraft. Vi har i rapporteringsåret også gjennomført aktsomhetsvurderinger på leverandører av fornybar energi i Indirekte anskaffelser.

Vi er også i prosess med å revidere våre etiske retningslinjer for leverandører (SCOC) og våre produktvarekrav (PQR) i henhold til dette. En mer ustabil verden minner oss på viktigheten med bærekraftig forretningspraksis, og at vi hele tiden må etterstrebe å ha et godt, trygt og bærekraftig innkjøpsarbeid. Vår reise for å forsterke vårt arbeid med bærekraftig forretningspraksis er under kontinuerlig forbedring, og vi erkjenner et behov for en mer omfattende rapportering av verdikjedeaktiviteter og vil jobbe mot det i 2025 og de kommende årene, i tråd med kravene i rapporteringsstandarden ESRS. Som et resultat av disse erfaringene, samt i tråd med økende krav og reguleringer knyttet til bærekraft skal vi oppdatere vår bærekraftstrategi i 2025 i henhold til vesentlige temaer, med tilhørende retningslinjer og tiltak.



2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning/ skade, på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp prioritert risiko for potensiell og/ eller faktiske negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Prioritert risiko	Relatert tema	Geografi
Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjedene Matbransjen og faghandel består av globale og komplekse verdikjeder med kjente utfordringer knyttet til menneskerettigheter og arbeidsforhold. Blant annet er det iboende risiko for barnearbeid, tvangsarbeid, manglende organisasjonsfrihet, overtidarbeid, lave lønninger og manglende helse, miljø og sikkerhet (HMS) for ansatte.	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Diskriminering Brutal behandling Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelser Marginaliserte befolkningsgrupper Miljø Korrupsjon	Globalt

Risikoprodukter (<i>råvare</i>) Prioriterte risikoprodukter og risikoråvarer som følges ekstra opp i form av varekrav, revisjoner og aktsomhetsvurderinger er blant annet kaffe, te, kakao, soya, palmeolje, frukt og grønt (fra Italia, Portugal og Spania), samt prosesserte tomater og rørsukker. På faghandel er det blant annet varegrupper som tekstil, lyskilder og batterier.	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Diskriminering Brutal behandling Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelser Marginaliserte befolkningsgrupper Miljø Korrupsjon Dyrevelferd Vann	Globalt
Produkter fra konfliktområder Ved konflikter øker også etiske utfordringer vi som virksomhet må vurdere og håndtere.	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Diskriminering Brutal behandling Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelser Marginaliserte befolkningsgrupper Korrupsjon	Globalt
Biodiversitet og økosystem En sentral driver for den globale økonomiske veksten er omfattende utvinning og bruk av naturressurser. Kombinert med effekten av klimaendringer bidrar dette til stor skade på natur, økosystem og biologisk mangfold. I en rapport fra WWF vises det til beregninger fra FNs naturpanel, hvor det estimeres at matsektoren bidrar til fem av de største driverne for naturtap globalt. Videre pekes det på behovet for å endre dagens matsystemer, og at tiltak som en overgang til bærekraftige landbrukspraksiser, plantebaserte dietter og reduksjon av matsvinn er tiltak matsektoren bør vurdere. Som dagligvareaktør har vi et ansvar for å bidra til å løse disse utfordringene.	Miljø Dyrevelferd Utslipp Vann	Globalt

Klimaendringer	Miljø Drivhusgasser Energi	Globalt
Avskoging Matsektoren er spesielt naturintensiv i form av arealbehov. Avskoging og mark- og skogforringelse gir betydelig tap av biologisk mangfold samtidig som det påvirker klimaendringer negativt. EUs avskogingsforordning peker på hvor kritisk det er å minimere EUs globale bidrag til avskoging, skogforringelse, klimagassutslipp og tap av biologisk mangfold i Europa og globalt. Dette er en relevant problemstilling for mange av våre dagligvareprodukter som inneholder storfe, kakao, sjokolade, palmeolje eller soya, men også innen faghandel som produksjonsutstyr av gummi, transportbånd med gummioverflate, pakninger av gummi og gummibasert bekledning som for eksempel hansker og forklær. Videre er produkter basert på tre, papp, kartong og papir avhengig av store skogarealer. Vi anser disse råvarene som er knyttet til avskoging som de viktigste risikoråvarene både når det gjelder vår påvirkning på biologisk mangfold og økosystemer samt klimapåvirkning.	Miljø	Globalt
Dyrevelferd God dyrevelferd er en forutsetning for å kunne levere varer produsert på en ansvarlig og etisk måte. I leverandørkjeden kan det være potensielle negative påvirkninger knyttet til dyrevelferd. De siste årene har det vært utfordringer i industrien knyttet til brudd på dyrevelferdsprinsipper for blant annet svin, kylling og oppdrettsfisk. Dette er saker som har krevd oppfølging av leverandører og industrien, med blant annet kartlegging og tiltak.	Helse, miljø og sikkerhet Miljø Dyrevelferd	Globalt

Hver av innkjøpsavdelingene har sine egne leverandøroversikter som skal være utgangspunktet for å foreta videre prioriteringer for å jobbe med å hindre brudd på våre etiske retningslinjer for ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Her ser vi på alvorlighetsgrad, omfang og mulighet for påvirkning. Innkjøpsenhetene har ulike områder og risikoer basert på hva de kjøper inn. For faghandel er tekstil fra Asia særlig relevant. Coop Trading AS har mye importvarer av frukt og grønt, og dagligvare har utfordringer knyttet nærmere oss her i Norden med kjente negative påvirkninger som sesongarbeidere, lønn og arbeidstid. I tillegg er indirekte anskaffelser og industri områder vi har valgt å prioritere i våre aktsomhetvurderinger.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den riskoen ble identifisert og prioritert b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i kartleggingen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert d) om det er identifisert områder hvor det er manglende informasjon for å vurdere risiko og hvordan dere vil gå frem for å få mer informasjon om dette.

a) Rutine ved avtaleinngåelse

Vi har rutine ved inngåelse av nye samarbeid og leverandøravtaler som ivaretar vurderinger for å identifisere mulig risiko med hensyn til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt klima og miljø.

Vurderingen av våre eksisterende samarbeid begynner med en overordnet kartlegging hvor vi ser på risikoland, varenes omsetningsandel, hvorvidt det er egne merkevarer vs. merkevareleverandører og hvor vidt det er et risikoprodukt. Vi benytter Amfori BSCI sin definisjon på risikoland og DFØ (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring). Når vi har gjort den første overordnede kartleggingen har vi en oversikt som er utgangspunktet for videre risikovurderinger. Her arbeider vi i tverrfaglige team og fortsetter vurderingen for hvor er det størst risiko for at det kan forekomme brudd på våre retningslinjer for menneskerettigheter og arbeidsforhold. Vi fortsetter prioriteringen vår basert på terskelverdier som er noe ulike fra de ulike innkjøpsavdeling, samt hensyntar kjennskap til leverandøren og benytter andre eksterne kilder og fagressurser (eks. Etisk handel Norge, OECDs sektorveiledning, Fairtrade).

b) Deler som ikke er dekket i virksomheten

I den overordnede kartleggingen som blir oppdatert hvert år eller annen hvert år (noe ulikt fra avdeling til avdeling), er samtlige leverandører/samarbeidspartnere inkludert. Når vi starter å kartlegge oversiktene med de ulike kildene vi benytter for risikokartlegging, blir de leverandørene som scorer over 60 på Amfori BSCIs risikoscore ikke med videre på prioriteringslisten.

c) Hvordan informasjonsinnhenting, kilder som er benyttet og hvilke interessenter er involvert

For å danne oss et bedre bilde på mulige risikoforhold og innhente mer informasjon i de ulike aktsomhetsvurderingene våre, benytter vi blant annet informasjonskilder som DFØ har på sine nettsider, Etisk handel Norge sine medlemssider med mer utfyllende informasjon om ulike risikoer, OECDs sektorveiledninger, informasjon fra Fairtrade og fagforeninger i de ulike områdene vi undersøker. Vi innhenter også informasjon fra selskapers nettsider og prøver å danne oss et bilde av om de har policyer, styrende dokumenter og hvilke rutiner de har for å sikre ansvarlighet. Vi ser også på selskapets rapportering og for norske leverandører leser vi for eksempel gjennom den årlige redegjørelsen på aktsomhetsvurderinger (åpenhetsloven). Tilgjengelige revisjonsrapporter og hvilke sertifiseringer selskaper har blir også benyttet i dette arbeidet.

Dersom vi opplever at vi har lite informasjon om en leverandør har vi ved flere av våre aktsomhetsvurderinger sendt ut egenevalueringsskjema til leverandører der vi stiller spørsmål om leverandørens arbeid med menneskerettigheter og arbeidsforhold. Det er viktig for oss å ha god dialog med leverandører og skape forståelse for at vi ønsker et godt og tillitsfullt samarbeid, og at vi sammen kan bli enige om hva som bør gjøres for å bedre forhold dersom det er nødvendig.

d) Identifisert områder med manglende informasjon for å danne seg et godt bilde

Vi kjøper inn varer fra hele verden og det er mange områder vi ser at vi ikke har god nok informasjon for å forstå risikoforholdene. Dette er et kontinuerlig arbeid, og etter hvert som vi arbeider med aktsomhetsvurderinger ser vi fremgang og muligheter som kan bidra til bedre oversikt og forståelse hos oss og hvordan det videre arbeidet kan utformes enda bedre. Vi ser at det kan være krevende å få tilstrekkelig god og detaljert informasjon om ulike risikoer som er langt unna globalt og som derfor krever lokal kunnskap og forståelse. Ofte blir utfordringene beskrevet som bransjeutfordringer og som utfordringer i et spesifikt geografisk område, og hvordan man da skal arbeide for å forstå vår rolle, påvirkningsmulighet og ansvarsforhold kan være krevende. Vi ser at løsningen på dette kan være å undersøke enda bredere i internasjonale nettverk som kan bistå oss med mer informasjon for å forstå situasjonen, utforske hvilke lokale varslingsmekanismer som finnes og ha enda tettere samarbeid med leverandørene.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø som ble identifisert men ikke prioritert, og hvordan disse er håndtert

Med lange og komplekse leverandørkjeder er det et omfattende arbeid å få oversikt over den fullstendige faktiske og potensielle negative påvirkning våre innkjøp kan ha på mennesker og miljø. Vi jobber stadig med å få bedre oversikt over dette, blant annet gjennom risikokartleggingen beskrevet over. Det henvises til Coop Norge konsern sin doble vesentlighetsanalyse med en redegjørelse for påvirkninger, risikoer og muligheter, med tilhørende tiltak for å håndtere påvirkninger, risikoer og muligheter på tvers av verdikjeden. Den doble vesentlighetsanalysen er førende for hvilke temaer vi skal styre vårt bærekraftarbeid etter, og er et viktig verktøy for å sikre at vi jobber med de riktige og mest vesentlige bærekraftområdene.



3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Beskriv mål og status for de tiltakene virksomheten har iverksatt for å redusere prioritert risiko

	Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjedene Matbransjen og faghandel består av globale og komplekse verdikjeder med kjente utfordringer knyttet til menneskerettigheter og arbeidsforhold. Blant annet er det iboende risiko for barnarbeid, tvangsarbeid, manglende organisasjonsfrihet, overtidarbeid, lave lønninger og manglende helse, miljø og sikkerhet (HMS) for ansatte.
Overordnet mål :	Vi skal redusere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede. For å redusere negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold forholder vi oss til og jobber i tråd med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Dette er et arbeid vi er avhengig av å gjøre i samarbeid med våre leverandører, og dialog og leverandøroppfølging om er derfor avgjørende som en del av aktsomhetsprosessen.
Status :	Kontinuerlig arbeid
Mål i rapporteringsåret :	Vi skal ha en risikobasert tilnærming og har startet arbeidet med å identifisere hvilke leverandører, kategorier og produkter som er mest relevant for oss å følge opp nærmere. For oss handler dette om hvor det er størst risiko for at det kan forekomme brudd på våre etiske retningslinjer for ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold og hvor vi har størst påvirkningskraft. Coop Norge konsern har i 2024 startet prosessen med å tilpasse bærekraftrapporteringen til CSRD og ESRS. Som del av dette arbeidet skal vi utvikle en ny bærekraftstrategi, der mål vil bli utviklet i tråd med krav i ESRS. Hensikten er å utvikle målbare mål som kan følges opp og sekunderes.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Innen dagligvare har vi i løpet av rapporteringsåret, sammen med vår felles innkjøpsorganisasjon i Norden Coop Trading AS og våre partnere i de nordiske landene, gjennomført prioriterte

aktsomhetsvurderinger på en rekke produkter, i tillegg til aktsomhetsvurderinger knyttet til øvrige risikoprodukter og produkter fra konfliktområder. Se beskrivelse av risikoprodukter og produkter fra konfliktområder lenger ned.

I 2024 har vi også fortsatt arbeidet knyttet til tvangsarbeid i fiskeindustrien i Kina, avdekket av The Outlaw Ocean Project etter informasjon fra Etisk handel Norge. I 2024 ble det gjennomført kartlegging av våre samarbeidspartnere for å vurdere eventuell tilknytning til funnene. Etter gjennomgangen ble det konkludert at ingen av våre nåværende produkter er knyttet til stedene og fartøyene som er nevnt i Outlaw Ocean-prosjektet om den kinesiske fiske- og sjømatindustrien.

I 2024 har vi fortsatt et systematisk arbeid som ble påbegynt i 2023 med å etablere gode risikobilder for våre innkjøpsavdelinger slik at vi kan analysere, prioritere og ta gode beslutninger for hvor vi velger å gjennomføre mer inngående aktsomhetsvurderinger. Se beskrivelse av vår innkjøpsstruktur for en nærmere beskrivelse av våre innkjøpsavdelinger. Vi derfor fokusert på å implementere metodikken for aktsomhetsvurderinger som ble utviklet for faghandel i 2023. I utgangspunktet innebærer dette at vurderinger skal baseres på leverandør, land, innkjøp og med et ekstra fokus på egne merkevarer. Vi har benytter relevante kilder, inkludert Amfori BSCI sin klassifisering av risikoland, og vurderer de leverandørene som har en score som indikerer at det er risiko for brudd på menneskerettigheter (identifisert mellom 0-60 score). For å sikre god prioritering av arbeidet har vi i utgangspunktet satt som krav at kjøpene må være over 100 000, og at egne merkevarer prioriteres der det er relevant.

I løpet av rapporteringsåret har faghandel hatt fokus på å videreutvikle arbeidet med risikovurderinger og kontinuerlig arbeide med prioriterte aktsomhetsvurderinger. Vi har prioritert oppfølging av leverandører innenfor definerte risikoprodukter og risikoland for å redusere risikoer i leverandørkjedene, og jobbe mer strukturert med etterlevelse. Videre har vi revidert risikobildet fra 2023 og fulgt opp tiltak fra samme år. Som en del av dette har vi fulgt opp vurderinger fra 2023 knyttet til 13 utvalgte leverandører. Oppfølging av leverandører i risikoland i henhold til etablerte rutiner er videreført, og vi har fulgt opp ytterligere 9 leverandører i 2024. Egenevalueringsskjemaer har blitt sendt ut og gjennomgått for disse leverandørene. I løpet av 2024 reviderte vi også vår egenevalueringsskjema for å få bedre kvalitet på tilbakemeldinger fra leverandørene våre. Det har vært fokus på samarbeid med våre agenter i Asia, hvor flere leverandører har blitt fulgt opp gjennom disse. Høsten 2024 ble avtalen med vår sourcing partner avsluttet til fordel for ny samarbeidspartner. Vi vil fortsatt benytte flesteparten av leverandørene gjennom den nye sourcing partneren for å videreføre det langsiktige samarbeidet vi har hatt med disse leverandørene.

For indirekte anskaffelser (se beskrivelse av vår innkjøpsstruktur) har vi i løpet av 2024 fokusert på å etablere et godt risikobilde av våre leverandører, i tråd med metodikk for aktsomhetsvurderinger for Coop Norge konsern. Dette inkluderer en risikobasert metode for kartlegging og vurdering av risiko og prioritering av leverandører. Leverandører er vurdert med en kostnadsbasert tilnærming (100 største leverandører), mot DFØ sin høyrisikoliste og OECD sin veileder. Ut fra vurderingene ble det prioritert videre oppfølging av utvalgte leverandørkategorier med særlig risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold: Leverandører av infrastruktur til fornybar energi og leverandører av butikkinnredning. For prioriterte leverandører ble det gjennomført en gjennomgang av prosesser som er gjennomført til nå, og vurdering av videre aktsomhetsvurdering på leverandør(er). Det ble også sendt egenevalueringsskjemaer til leverandører og videre prosess for leverandør oppfølging i tett dialog med leverandører. Arbeidet er fremdeles pågående, og ikke avsluttet på rapporteringstidspunktet.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal kontinuerlig arbeide for å redusere risikoen for at det forekommer brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede. Arbeidet med de påbegynte aktsomhetsvurderingene vil fortsette i 2025. I tillegg vil vi basert på våre risikokartlegginger prioritere å iverksette nye aktsomhetsvurderinger for å grave dypere i våre leverandørkjeder. Revisjonene som er gjennomført blir fulgt opp med oppfølgingsrevisjoner innen seks måneder.

	Risikoprodukter (<i>råvare</i>) Prioriterte risikoprodukter og risikoråvarer som følges ekstra opp i form av varekrav, revisjoner og aktsomhetsvurderinger er blant annet kaffe, te, kakao, soya, palmeolje, frukt og grønt (fra Italia, Portugal og Spania), samt prosesserte tomater og rørsukker. På faghandel er det blant annet varegrupper som tekstil, lyskilder og batterier.
Overordnet mål :	Vi skal redusere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede. For å redusere negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold forholder vi oss til og jobber i tråd med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Dette er et arbeid vi er avhengig av å gjøre i samarbeid med våre leverandører, og dialog og leverandøroppfølging om er derfor avgjørende som en del av aktsomhetsprosessen.
Status :	Kontinuerlig arbeid
Mål i rapporteringsåret :	Risikoprodukter er definert som produkter som er kjent for at det kan forekomme brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjedene. Vi benytter høyrisikoproduktlisten fra DFØ og med utgangspunkt i denne vurderer vi tilføyelser på listen, basert på andre kilder og egen kunnskap om vår verdikjede. For å sikre en systematisk tilnærming, har vi prioritert våre risikoprodukter og identifisert hvilke som krever ekstra oppfølging.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Innen dagligvare har vi i løpet av rapporteringsåret i samarbeid med Coop Trading og våre partnere i de nordiske landene prioritert aktsomhetsvurderinger på en rekke risikoprodukter:

I 2023 startet vi **aktsomhetsvurderinger på hasselnøtter**. Råvaren er valgt da den har en høy risikoprofil med kjent risiko for sosiale utfordringer og komplekse verdikjeder hvor det er utfordringer knyttet til sporbarhet. Tyrkia er den største produsenten av hasselnøtter globalt, hvor det er flere kjente tilknyttede risikoer. Seks leverandører ble valgt ut i kartleggingen, der revisjonsrapporter, sertifiseringer, dialog med leverandørene og ekstern innhenting av informasjon ble benyttet som virkemidler for å få bedre oversikt over risikobildet. Det har tatt lang tid å innhente tilfredsstillende informasjon fra leverandørene, blant annet grunnet ulikt nivå av modenhet for

hvilken informasjon de ønsker å dele, og forståelse for at det er i samarbeid vi kan bidra til forbedringer. I rapporteringsåret er to leverandører til Coop Norge konsern kontaktet, hvorav leverandørene er fra Tyskland (nøtter fra USA, Frankrike og Italia) og Norge (nøtter fra Tyrkia). Tiltakene for oppfølging av hasselnøttene fra Tyrkia er fremdeles pågående, og saken er ikke avsluttet på rapporteringstidspunktet.

Videre er det gjennomført aktsomhetsvurderinger på leverandører av **ris**. Fem leverandører er vurdert. To leverandører kjøper direkte fra bønder (den ene i Italia, og den andre i Vietnam). De tre øvrige leverandørene kjøper fra flere risfabrikker, og sporbarheten til gårdsnivå er lav. Alle produksjonsanlegg fra nivå 1 i risikolandene har en gyldig tredjeparts sosial revisjon, men ikke alle rismøllene. En leverandør gjennomfører andrepartsrevisjoner av alle rismøller. Tiltak for oppfølging av leverandørene er fremdeles pågående, og saken er ikke avsluttet på rapporteringstidspunktet.

Gjennom eksterne kilder ble vi i 2023 kjent med at det kan ha forekommet brudd på arbeidsrettigheter i **tomatproduksjonen i Spania**. Dette har vært en prioritert sak, og vi har etter grundige vurderinger gjennomført fysiske leverandørrevisjoner hos to av våre leverandører i rapporteringsåret. Gjennom disse revisjonene og gjennom kontinuerlig dialog med leverandører i Spania, samt gjennom en lokal arbeidsorganisasjon, fått bekreftet at det er lav risiko for brudd på arbeidsrettigheter i vår leverandørkjede for tomater.

En annen sak vi har jobbet med i år er også knyttet til **frukt og grønt og Spania**. Vi mottok en bekymringsmelding om uverdige forhold, med høy prioritet for videre oppfølging. Etter tett dialog med den aktuelle leverandøren og grundige vurderinger har vi dannet oss et godt bilde av saken. Saken er avsluttet i rapporteringsåret, og det er ikke vurdert behov for ytterligere tiltak.

I regi av Etisk handel Norge har det i flere år vært et pågående prosjekt, hvor vi sammen med andre i bransjen, samarbeider for en mer bærekraftig utvikling for **cashewnøtt-sektoren i Vietnam**. Som verdens største foredler og eksportør av cashewnøtter til det internasjonale markedet sysselsetter industrien i Vietnam over en million arbeidstakere, fordelt på over 200 000 bondehusholdninger og over 500 foredlingsbedrifter. Prosjektet ble igangsatt etter aktsomhetsvurderinger utført av Etisk handel Norge som identifiserte utilstrekkelige arbeidsforhold og manglende bærekraft i råvare- og prosesseringsleddet. Prosjektet skal forbedre landbrukspraksis for å øke avlinger og inntekter for bøndene, bedre arbeidsforhold hos produsentene samt økt transparens og sporbarhet. Det er satt konkrete og målbare indikatorer for å måle effektiviteten av tiltakene frem til 2026.

I tillegg til de nevnte aktsomhetsvurderingene, følges **prioriterte risikoprodukter og leverandører som befinner seg i risikoland** ekstra opp i henhold til etablert rutiner. Coop Trading gjennomfører "Supplier Site Evaluation" for alle leverandører av egne merkevarer, og det er kontraktsfestede krav (produkt- og kvalitetskrav) om at **kaffe, te, kakao og rørsukker** skal være sertifisert, og at bearbeidede tomater skal komme fra dyrkere med Global G.A.P GRASP-vurdering.

Det gjøres også forsterkede aktsomhetsvurderinger på **frukt og grønt** fra Marokko. Dette inkluderer evaluering av leverandørene, inkludert evaluering av samsvar med Supplier Code of Conduct. Gjennom innkjøper og kvalitetsspesialist i Coop Trading er det dialog med leverandørene og leverandøranleggene, der det blant annet tas hensyn til arbeidsforhold og arbeidstakerrettigheter. Dette er pågående saker som ikke er avsluttet på rapporteringstidspunktet.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal fortsatt ha fokus på de nevnte risikoråvarene og sikre at vi får etablert tiltak der det er nødvendig og følge opp at disse tiltakene fungerer på en god måte. Som et viktig risikoreduserende tiltak stiller vi krav til at en rekke råvarer må være sertifiserte. Vi har laget handlingsplaner for de avvikene vi har avdekket i rapporteringsåret vil følge opp dette i løpet av 2025 som del av vårt kontinuerlige arbeid med ansvarlig handel.

	Produkter fra konfliktområder Ved konflikter øker også etiske utfordringer vi som virksomhet må vurdere og håndtere.
Overordnet mål :	Vi skal redusere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede. For å redusere negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold forholder vi oss til og jobber i tråd med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Dette er et arbeid vi er avhengig av å gjøre i samarbeid med våre leverandører, og dialog og leverandøroppfølging om er derfor avgjørende som en del av aktsomhetsprosessen
Status :	Kontinuerlig arbeid
Mål i rapporteringsåret :	I 2024 fortsatte det geopolitiske bildet å være preget av krig og uroligheter som kan ha en negativ påvirkning på sosiale forhold i leverandørkjedene. Når det bryter ut krig og konflikter må vi gjennomføre nye og grundigere aktsomhetsvurderinger på aktuelle leverandører som kan være eller bli berørt, der risikoen for at det forekommer brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold kan øke.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Det har vært flere saker i løpet av året som har krevd ekstra oppfølging av oss. Vi følger norske myndigheters og FNs anbefalinger når det gjelder handel i krig og konfliktområder. Krigen i Ukraina er en konflikt som har krevd nye aktsomhetsvurderinger på aktuelle leverandører for å redusere risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Som en reaksjon på Russlands folkerettsstridige angrep på Ukraina, har EU innført omfattende sanksjoner mot Russland som Norge har sluttet opp om, med noen få nasjonale tilpasninger. Vi følger norske myndigheters anbefalinger og sanksjoner.

Krigen mellom Israel og Hamas har også gjort at vi har måtte gjennomføre grundigere undersøkelser av våre samarbeid i regionen for å gjøre det vi kan for at det ikke skal forekomme brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i våre leverandørkjeder. I krigen mellom Israel og Hamas startet vi kartleggingen med å se på egne merkevarer og eventuell tilknytning til okkuperte områder, deretter utvidet vi kartleggingen til andre merkevarer og eventuell tilknytning til okkuperte områder. I den senere tid har vi utvidet kartleggingen til å etterspørre mer informasjon fra de aktuelle merkevareleverandørene som har virksomhet i Israel om hvordan de arbeider for å redusere risikoen for brudd på menneskerettigheter og arbeidsforhold. Dette er fremdeles pågående og krever jevnlig oppfølging fra våre side.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal kontinuerlig arbeide for å redusere risikoen for at det forekommer brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår verdikjede og følge opp dette tett når det oppstår konflikter som øker risikoforhold.

	Biodiversitet og økosystem En sentral driver for den globale økonomiske veksten er omfattende utvinning og bruk av naturressurser. Kombinert med effekten av klimaendringer bidrar dette til stor skade på natur, økosystem og biologisk mangfold. I en rapport fra WWF vises det til beregninger fra FNs naturpanel, hvor det estimeres at matsektoren bidrar til fem av de største driverne for naturtap globalt. Videre pekes det på behovet for å endre dagens matsystemer, og at tiltak som en overgang til bærekraftige landbrukspraksiser, plantebaserte dietter og reduksjon av matsvinn er tiltak matsektoren bør vurdere. Som dagligvareaktør har vi et ansvar for å bidra til å løse disse utfordringene.
Overordnet mål :	En sentral driver for den globale økonomiske veksten er omfattende utvinning og bruk av naturressurser. Kombinert med effekten av klimaendringer bidrar dette til stor skade på natur, økosystem og biologisk mangfold. I en rapport fra WWF vises det til beregninger fra FNs naturpanel, hvor det estimeres at matsektoren bidrar til fem av de største driverne for naturtap globalt. Videre pekes det på behovet for å endre dagens matsystemer, og at tiltak som en overgang til bærekraftige landbrukspraksiser, plantebaserte dietter og reduksjon av matsvinn er tiltak matsektoren bør vurdere. Som dagligvareaktør har vi et ansvar for å bidra til å løse disse enorme utfordringene.
Status :	Påbegynt
Mål i rapporteringsåret :	Coop Norge konsern har ingen fastsatte mål knyttet til biologisk mangfold og økosystem. Basert på innsikt avdekket i vesentlighetsvurderingen vil vi som en del av arbeidet med en ny bærekraftstrategi se på dette i 2025.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Prosesser for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

Som en del av den doble vesentlighetsvurderingen har Coop Norge konsern gjennomført en overordnet analyse av hvordan selskapet påvirker naturen, og hvilke risiko og muligheter naturødeleggelser og en overgang til en økonomi som ivaretar naturen innebærer. Da denne analysen både kartlegger påvirkning, avhengigheter, risiko og muligheter omtales prosessene samlet.

Vurderingen av påvirkning, avhengigheter, risiko og muligheter ble utført med henvisning til rammeverket anbefalt av Task Force on Nature-related Financial Disclosures (TNFD). TNFD anbefaler at selskaper benytter LEAP-tilnærmingen når de gjennomfører vurderingen av disse fire søylene, som omfatter fire kjernefaser av analytisk tilnærming:

- Lokaliser grensesnitt mot naturen;
- Vurdere avhengigheter og påvirkninger;
- Identifisere risikoer og muligheter, og
- Forberede seg på å håndtere naturrelaterte risikoer og muligheter og rapportere til interessenter.

Coop Norge konsern mangler fullstendig innsikt om faktisk påvirkning i verdikjedene og har benyttet ENCORE-verktøyet (Exploring Natural Capital Opportunities, Risks and Exposure) i tillegg til rapporter fra blant annet WWF og FNs naturpanel (IPBES) for å kartlegge potensielle påvirkninger og avhengigheter på tvers av verdikjeden. Disse kildene ble også brukt for å kartlegge risikoer og muligheter, i tillegg til en analyse av reguleringer. Videre ble TNFD-rammeverket benyttet som et utgangspunkt for å avdekke risiko og muligheter knyttet til ulike kategorier, herunder fysisk risiko, overgangsrisiko, systemisk risiko og muligheter.

Coop Norge konsern har en kompleks verdikjede, og det er nødvendig med en bredere og mer systematisk innsikt i verdi- og leverandørkjedene for å få en helhetlig oversikt over faktiske og potensielle påvirkninger, avhengigheter, risikoer og muligheter. Da dette er første gangen vi gjennomfører en slik analyse ser vi et behov for å jobbe videre med dette i årene fremover. Dette inkluderer blant annet å beregne finansielle effekter med mer innsikt i beregninger, vurdere eksponering og sårbarhet knyttet til aktiviteter og lokasjoner på tvers av verdikjeden, ta i bruk scenarioanalyser og utvikle en robusthetanalyse. På sikt ønsker vi også å kunne kartlegge mer om vår faktiske påvirkning på tvers av verdikjeden.

Policyer og retningslinjer i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer

Coop Norge konsern skal bidra til at biologisk mangfold og økosystemer ivaretas på en bærekraftig måte på tvers av verdikjeden. Vesentlighetsvurderingen viser at vår største påvirkning på biologisk mangfold og økosystemer er i leverandørkjedene, og det er derfor en prioritet å bidra til å redusere påvirkning i denne delen av verdikjeden, i samarbeid med våre leverandører.

For å bidra til å redusere negativ påvirkning i leverandørkjedene har vi et spesielt ansvar for å følge opp og forbedre måten våre egne merkevarer produseres på, og gjøre det vi kan for å redusere den negative påvirkningen primærleddet og produksjonsprosessene har på naturen. Coop Norge konsern etterstreber minimal miljøpåvirkning i tråd med våre etiske retningslinjer for leverandører, Supplier Code of Conduct (SCoC), ved innkjøp av varer. SCoC gjelder for hele verdikjeden, og vi har også noen tilleggskrav for egne merkevarer (Product Quality Requirement) der blant annet spesifikke miljørelaterte krav er beskrevet.

Egne merkevarer som importeres håndteres av vår felles innkjøpsorganisasjon i Norden (Coop Trading AS) som har betydelig innkjøpsmakt og stiller strenge krav til sertifiseringer og krav om øvrig dokumentasjon fra våre leverandører. Frukt og grønt er en særlig intensiv sektor der vi jobber tett med Coop Trading AS sin avdeling i Spania for å redusere negativ påvirkning på naturen og

økosystemer. Coop Trading AS har i mange år samarbeidet tett med leverandører om ulike initiativer for å blant annet redusere vannforbruket og bruken av sprøytemidler.

Som et minimumskrav til håndtering av vår negative natur-relatert påvirkning på jordbruk, skogbruk og fiske jobber vi med ulike tredjepartssertifiseringer og merkeordninger på naturrelaterte risikoråvarer fra risikoland. Dette fremmer på generell basis en bærekraftig forvaltning av skog, mark og marine ressurser og inkluderer varekrav knyttet til avskoging, bærekraftig bruk av marine ressurser, varekrav knyttet til opprettholdelse av økosystemer og arter. Videre skal merkeordninger som Fairtrade og/eller Rainforest Alliance sikre både en miljømessig og sosial bærekraftig produksjon av risikoråvarer som te, kaffe eller kakao. Vi anerkjenner imidlertid at dette ikke er tilstrekkelig til å sikre at produktene vi selger, ikke påvirker mennesker, samfunn eller miljøet negativt, men det er en viktig retningslinje og overordnet risikoreduserende tiltak for våre risikoråvarer.

Varekrav og merke- og sertifiseringsordninger bidrar også til å sikre fremtidens tilgang til høyrisiko råvarer, som er avhengig av et godt jordsmonn og biologisk mangfold. Noen av våre identifiserte risikoråvarer relatert til biologisk mangfold og økosystemer er råvarer knyttet til avskoging som palmeolje, mais, soya, kakao, kaffe, emballasjematerialer og papir samt gummi. I tillegg kommer identifiserte råvarer som er avhengig av gode økosystemer i vann og hav som fisk og sjømat samt bomull som er avhengig av gode jordbruksprosesser. Se oversikt over våre sertifiseringspolicier nedenunder.

Naturrelaterte sertifiseringer:

Coop Norge konsern etterstreber også å benytte og etterspørre andre sertifiserings- og merkeordninger på egne merkevarer. Disse inkluderer blant annet Svanemerket⁶⁸, Rainforest Alliance⁶⁹ og Global Organic Textile Standard (GOTS)⁷⁰ som alle bidrar til å redusere negativ påvirkning på biologisk mangfold og økosystemer. For sertifiseringer for bærekraftig fiske, se beskrivelse av dette i temastandard ESRS E3 (vann og marine ressurser).

Coop Norge konsern har ingen ytterligere strategier eller retningslinjer i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer. Dette er noe vi vil se videre på i 2025 som en del av arbeidet med ny bærekraftstrategi.

Tiltak og ressurser i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer

I vesentlighetsanalysen ble det avdekket vår største påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer ligger i leverandørleddet av verdikjeden. For å styrke vår håndtering av faktisk og potensiell påvirkning på tvers av verdikjeden har Coop Norge konsern i 2024 jobbet med en oppdatering av kravene i våre retningslinjer for leverandører (SCoC og PQR) i tråd med funn i vår vesentlighetsanalyse, krav i ESRS og andre kommende regelverk. Dette arbeidet skal sluttføres i 2025. Retningslinjene skal fungere som et viktig virkemiddel for å håndtere påvirkning gjennom leverandørleddet, blant annet når det gjelder biologisk mangfold og økosystemer.

Da vi mangler en del innsikt om faktisk påvirkning på tvers av verdikjeden vil et viktig tiltak fremover være systematisk kartlegging av våre leverandører og leverandørkjeder når det gjelder påvirkning på biologisk mangfold og økosystemer. Dette er en stor og utfordrende oppgave da våre leverandørkjeder er globale og komplekse. Økt transparens og flere samarbeidsforum på tvers av aktører i dagligvare, leverandører og andre interessenter er viktig da dette er en omstilling vi må gjøre sammen med hele bransjen. Som en del av vesentlighetsvurderingen har vi startet dette arbeidet i rapporteringsåret,

men vi anerkjenner at det er omfattende og noe vi vil måtte jobbe videre med i årene fremover. Dersom EUs aktsomhetsdirektiv (CSDDD) tas inn i norsk rett vil dette kunne bidra til harmonisering av analysemetoder og tiltak i verdikjeden og dermed gi alle et felles løft i tråd med effektene vi har sett av åpenhetsloven.

Eksisterende tiltak som for eksempel sertifiseringskrav på risikovarer vil fortsatt være viktig og i 2024 har vi jobbet videre med å øke andeler av sertifiserte risikoråvarer og produkter. For mer informasjon om disse sertifisering- og merkeordningene vises det til opplysningskrav E4-2.

I tillegg har vi satset videre på våre egne økologiske varer og økt andelen av Änglamark som er vår egen økologiske merkevare. Et populært virkemiddel for å stimulere til at kundene velger økologiske produkter er 20 % medlemsbonus ved kjøp av produkter fra Änglamark-serien i Coop Mega. Coop Mega er også den eneste debiosertifiserte kjeden i Norge.

Andre tiltak som har redusert negativ påvirkning er vår prioritering av norskproduserte varer som et middel for å fremme «kortreiste» varer med mindre langtransport. Vi er den største brukeren av merket «Nyt Norge» og har den laveste andelen av importert frukt og grønt i dagligvaremarkedet. Coop Norge Industri AS etablerte i 2023 Himmelgrønt AS i partnerskap med det norske teknologiselskapet Avisimo. Himmelgrønt AS satser på helautomatisk, vertikal dyrking av salat som skal bidra til mer fremtidsrettet og bærekraftig matproduksjon. Først og fremst bidrar Himmelgrønt AS til sikker levering av varer til vår industri, men det reduserer betydelig langtransport og matsvinn og dermed også vår påvirkning på både klima og natur.

Fremover vil vi fortsette arbeidet med å kartlegge påvirkningen vi har på biologisk mangfold og økosystemer på tvers av verdikjeden. Basert på innsikten vi opparbeider oss vil vi jobbe for å redusere vår negative påvirkning, både når det gjelder egne merkevarer og ved å stille krav til merkevareleverandører. Vi vil også fortsette vår satsing på økologisk matproduksjon og norsk og lokal mat med ambisjonen om å være den største og beste aktøren på dette i norsk dagligvare. Videre skal vi fortsette arbeidet med å øke andelen av egne merkevarer med sertifiseringsordninger som vektlegger bærekraftige produksjonsprosesser med god ivaretagelse av naturen og økosystemer.

Andre fremtidige tiltak og ressurser vil sees i sammenheng med vårt strategiarbeid i 2025 hvor det også vil settes mål relatert til biologisk mangfold og økosystemer.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Fremover vil vi fortsette arbeidet med å kartlegge påvirkningen vi har på natur og økosystem på tvers av verdikjeden. Basert på innsikten vi opparbeider oss, vil vi jobbe for å redusere vår negative påvirkning på natur og økosystem, både når det gjelder egne merkevarer og ved å stille krav til merkevareleverandører.

	Klimaendringer
Overordnet mål :	Coop i Norge har siden 2020 hatt som mål å redusere egne klimagassutslipp med 40 % innen 2025 (Scope 1 og Scope 2). I forbindelse med ny strategiperiode frem mot 2030 har dette målet utgått, fordi dette ikke er et vitenskapelig basert klimamål i tråd med Parisavtalens 1,5-gradersmål. Coop Norge konsern har ingen klimastrategi eller vitenskapelig baserte klimamål (Science Based Targets). Som en del av arbeidet med ny bærekraftstrategi og omstillingsplan vil vi sette tydelige mål for det videre arbeidet med utslippsreduksjon, i tråd med ESRS E1. I tillegg til å redusere klimagassutslipp vil dette begrense negative påvirkninger innen biologisk mangfold og økosystem. Utarbeidelse av klimamålene vil følge kravene i rapporteringsstandarden European Sustainability Reporting Standard (ESRS) under Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).
Status :	Påbegynt
Mål i rapporteringsåret :	Som en stor handelsaktør har vi mange kilder til klimagassutslipp gjennom hele vår verdikjede. Vi har de siste årene jobbet med å kartlegge vår klimapåvirkning gjennom verdikjeden med utgangspunkt i GHG-protokollen. Dette har gitt oss en god oversikt over klimagassutslipp og energibruk i egen virksomhet. Den største delen av Coop Norge konsern sitt totale klimagassutslipp oppstår derimot i leverandørkjedene våre. I rapporteringsåret skal vi fortsette arbeidet med å kartlegge våre indirekte utslipp i oppstrøms- og nedstrømsaktiviteter som er av betydning (Scope 3-utslipp) for å kunne sette klimamål.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

I 2024 har vi arbeidet med eksisterende tiltak for å redusere klimagassutslipp i egen virksomhet (Scope 1 og 2) samt arbeidet videre med å kartlegge indirekte utslipp (Scope 3). I det følgende redegjøres det for utvalgte eksisterende tiltak samt ytterligere tiltak som vurderes som del av vår omstillingsplan i 2025. Utover tiltak listet opp nedenfor vil det vurderes tiltak basert på en grundigere kartlegging av alle kategorier i Scope 3 i 2025.

I 2025 vil vi utvikle en ny bærekraftstrategi og en klimaomstillingsplan for begrensning av og tilpasning til klimaendringer. Vi vil sette vitenskapelig baserte klimamål (Science Based Targets) i

tråd med 1,5-gradersmålet i Parisavtalen og Nettonull 2050. Dette vil danne rammene for vårt videre arbeid, våre tiltak og ressurser relatert til reduksjon av klimagassutslipp i Coop Norge konsern. I tråd med ny strategi skal vi iverksette målrettede tiltak som bidrar til å redusere våre største utslippskilder, samt fortsette vårt arbeid med å utvikle innovative klimaløsninger sammen med våre gode samarbeidspartnere. Det forventes at reduksjonstiltak på tvers av Scope 1, 2 og 3 vil kreve ressursallokeringer i form av driftsutgifter og/eller investeringsutgifter.

Se vår årsrapport for en fullstendig redegjørelse av vår kartlegging av våre påvirkninger, samt Coop Norge konserns klimaregnskap for 2024.

Fornybar energi og elektrifisering (Scope 1 og 2)

Coop Norge konsern har som ambisjon å jobbe med energi i tråd med internasjonale standarder. I dette arbeidet vil vi vurdere ytterligere potensialet for fornybar energi, inkludert fornybar elektrisitet og fjernvarme i Scope 2, samt stasjonær forbrenning i Coop Norge Industri konsern (Scope 1). Estimerte årlige finansielle eller utslippsrelaterte besparelser eller reduksjoner, nødvendige investeringer og tilbakebetalingstid skal beregnes for hvert tiltak i 2025 i henhold til implementeringen av strategien. Samlet sett er CO₂e-besparelsene estimert å være av betydning.

Tiltak for energireduksjon og energieffektivisering (Scope 2)

Vi har lenge jobbet med å redusere vårt energiforbruk og oppnå høyest mulig grad av energieffektivisering gjennom ulike tiltak. I tillegg arbeider vi med å inkludere all energibruk i vårt nye energiovervåkingssystem for bedre internkontroll og oversikt over våre energirelaterte Scope 1, 2 og 3-utslipp. I 2025 målsetter vi installasjon og sammenkobling av alle digitale målepunkter i dette overvåkingssystemet. Estimerte ressurser knyttet til dette vil vurderes som en del av strategiutviklingen.

Reduksjon av utslipp fra fryse- og kjølemedier

Coop Norge konsern har arbeidet kontinuerlig over flere år med å redusere utslipp fra fryse- og kjølemedier i Norsk Butikkdrift AS og skal følge opp dette i 2025. Estimerte utslippsreduksjoner og finansielle utgifter/besparelser knyttet til dette vil bli vurdert mot strategi i 2025.

Reduksjon av utslipp knyttet til transport (Scope 1 og 3)

Som del av den nye klimastrategien skal vi vurdere løsninger for å redusere utslipp knyttet til varetransport på tvers av vår verdikjede. I vår transportvirksomhet er det gjennomført flere tiltak for å redusere utslipp fra transportmidler, og vi har startet overgangen til lavutslippsløsninger som biogass. Som følge av dette har det vært en økning i andelen lastebiler på biogass i Coop Norge Transport AS fra 25 % i 2022 til 28 % i 2023, og 50 % i 2024. Vi har også arbeidet kontinuerlig med optimalisering av ruteplaner for reduksjon av kjørte kilometer og økt fyllingsgrad, noe som også har bidratt til å redusere klimagassutslippene fra transportdelen av virksomheten. Videre har vi økt andelen elektriske firmabiler fra 25 % i 2023 til 46 % i 2024, men her er det behov for å undersøke effekten mot tiltak nærmere som del av strategirealiseringen.

Som del av ny strategi i 2025 skal ytterligere tiltak knyttet til transport vurderes. Det estimeres behov for investeringer knyttet til eventuelle tiltak, som samtidig vil bidra til å redusere faktisk negativ påvirkning og finansielle risikoer knyttet til CO₂-skatter.

Reduksjon av utslipp knyttet til produkter og tjenester i Scope 3 gjennom leverandøregasjement (Scope 3)

Våre største klimagassutslipp antas å være knyttet til innkjøpte varer og tjenester i Scope 3 fra energi- og industriutslipp, samt fra skog- og jordbruk. Som del av ny strategi skal vi derfor også vurdere tiltak for å redusere vareutslipp fra primærleddet. Dersom vi skal redusere våre klimagassutslipp fra varer og tjenester samtidig som vi har organisk vekst, er det nødvendig å sette mål for våre leverandøregasjementer. Tilknyttede estimerte årlige CO2-besparelser skal vurderes. Per i dag stiller vi ingen konkrete krav til våre leverandører av produkter og tjenester med hensyn til reduksjon av klimagasser, men dette er et virkemiddel vi vil vurdere i 2025.

Reduserte utslipp gjennom økt andel sirkulær emballasje (Scope 3)

Vi arbeider strukturert og målrettet med å øke andelen sirkulært materiale samt redusere emballasje for å redusere utslipp fra våre emballasjematerialer og øke sirkularitet på tvers av livssyklusen for våre emballasjematerialer. Resirkulerbar emballasje estimeres å redusere risiko ettersom skatter på ikke-resirkulerbar plastemballasje forventes å øke som følge av nye reguleringer. Les mer om våre tiltak for økt sirkularitet i emballasje i temastandard ESRS E5 (ressursbruk og sirkulær økonomi).

Årlige kostnadsbesparelser fra reduserte skatter på ikke-resirkulerbare materialer skal estimeres mot integreringen av direktiver under EUs handlingsplan for sirkulær økonomi i norsk lovgivning. Årlige nødvendige estimeringer knyttet til disse tiltakene skal vurderes mot økte kostnader for ikke-sirkulær emballasje samt estimert tilbakebetalingstid. Estimert CO2-besparelse knyttet til dette skal også vurderes i 2025.

Reduserte utslipp gjennom redusert bruk av ikke-fornybar plast

I 2024 har Coop Norge konsern signert plastløftet og skal i 2025 utarbeide tiltak for å jobbe i tråd med våre forpliktelser som forventes å redusere våre klimagassutslipp ytterligere. Årlige finansielle ressurser som kreves skal ses mot estimerer for økte kostnader for fossil plast. Det skal også estimeres årlige CO2-besparelser knyttet til dette.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi skal fortsette arbeidet med å redusere våre direkte og indirekte klimagassutslipp. Vi skal også jobbe videre med å kartlegge og estimere indirekte klimagassutslipp av betydning i oppstrøms- og nedstrømsaktiviteter. Basert på innsikten vi opparbeider oss, vil vi i samarbeid med leverandører og samarbeidspartnere jobbe for å redusere vår negative påvirkning på klimaet.

	Avskoging Matsektoren er spesielt naturintensiv i form av arealbehov. Avskoging og mark- og skogforringelse gir betydelig tap av biologisk mangfold samtidig som det påvirker klimaendringer negativt. EUs avskogingsforordning peker på hvor kritisk det er å minimere EUs globale bidrag til avskoging, skogforringelse, klimagassutslipp og tap av biologisk mangfold i Europa og globalt. Dette er en relevant problemstilling for mange av våre dagligvareprodukter som inneholder storfe, kakao, sjokolade, palmeolje eller soya, men også innen faghandel som produksjonsutstyr av gummi, transportbånd med gummioverflate, pakninger av gummi og gummibasert bekledning som for eksempel hansker og forklær. Videre er produkter basert på tre, papp, kartong og papir avhengig av store skogarealer. Vi anser disse råvarene som er knyttet til avskoging som de viktigste risikoråvarene både når det gjelder vår påvirkning på biologisk mangfold og økosystemer samt klimapåvirkning.
Overordnet mål :	Coop Norge konsern skal redusere vår negative påvirkning knyttet til avskoging. Det foreligger ingen fastsatte mål knyttet til biologisk mangfold og økosystemer. Basert på innsikt avdekket i vesentlighetsvurderingen vil vi som en del av arbeidet med ny bærekraftstrategi se på dette i 2025.
Status :	Kontinuerlig arbeid
Mål i rapporteringsåret :	Som en del av arbeidet med ny bærekraftstrategi og omstillingsplan vil vi sette tydelige mål for det videre arbeidet med utslippsreduksjon. Dette inkluderer også klimagassutslipp fra skog-, land- og landbrukssektoren.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Matsektoren har særlige utfordringer knyttet til avskoging. Avskoging og mark- og skogforringelse gir betydelig tap av biologisk mangfold samtidig som det påvirker klimaendringer negativt. EUs avskogingsforordning trekker frem hvor kritisk det er å minimere EUs globale bidrag til avskoging, skogforringelse, klimagassutslipp og tap av biologisk mangfold i Europa og globalt. Dette er en relevant problemstilling for mange av våre dagligvareprodukter som inneholder storfe, kakao, sjokolade, palmeolje eller soya, men også innen faghandel som produksjonsutstyr av gummi, transportbånd med gummioverflate, pakninger av gummi og gummibasert bekledning som for eksempel hansker og forklær. Videre er produkter basert på tre, papp, kartong og papir avhengig av store skogarealer. Vi anser disse råvarene som er knyttet til avskoging som de viktigste risikoråvarene både når det gjelder vår påvirkning på biologisk mangfold og økosystemer samt klimapåvirkning.

På faghandel stiller vi krav til at leverandørene av våre egne merkevarer og deres underleverandører må ha en miljøpolicy. I tillegg har faghandel retningslinjer for å unngå bruk av tropisk tømmer i egne merkevarer og benytter blant annet bambus i kjøkkenartikler av trevirke og andre materialer for hagemøbler. Coop Norge konsern har også sluttet seg til New York-erklæringen om skog. Dette er et internasjonalt samarbeid mellom bedrifter og myndigheter som har som mål å stanse avskogingen av tropisk naturskog innen 2030.

Å redusere risiko for negativ påvirkning som en følge av avskoging er del av vårt arbeid med ny bærekraftstrategi som skal utvikles i 2025. Nulltoleranse for negativ påvirkning på avskoging er også en del av kravene for vitenskapelig baserte klimamål samt EUs nye avskogingsforordning (EUDR). Dette krever at vi sikrer at alle våre innkjøp ikke påvirker avskoging negativt.

Sertifiseringsordninger knyttet til å forhindre avskoging

Roundtable for Sustainable Palm Oil (RSPO)

Tiltak mot avskoging og utryddelse av habitater og arter må settes i verk både globalt og i Europa. Da det er mange utfordringer knyttet til palmeolje, for eksempel avskoging og ødeleggelser av biomangfold⁶⁶, har Coop Norge konsern en policy som forplikter oss til å redusere innholdet av palmeolje i alle egne merkevarer og til å erstatte denne råvaren med mer helse- og miljøvennlige alternativer. For produkter der det grunnet holdbarhet eller kvalitet ikke er teknisk mulig å fjerne palmeolje, har vi satt oss som mål å kun bruke palmeolje som er sertifisert etter Roundtable for Sustainable Palm Oil (RSPO). RSPO-sertifisert palmeolje⁶⁷ er et viktig tiltak for å redusere negativ påvirkning.

Forest Stewardship Council (FSC)

Coop Norge Konsern kjøper inn et bredt utvalg av papir- og trebaserte produkter, byggevarer og emballasje. Det er avgjørende for oss å sikre at disse produktene er bærekraftig anskaffet, for å redusere risikoen for avskoging. FSC®-sertifisering gjør det mulig for Coop Norge konsern å minimere den negative påvirkningen våre innkjøp kan ha på skogen. Vi har derfor en ambisjon om å øke andelen FSC-sertifiserte produkter, eventuelt vurdere andre alternativer som beskytter skog.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Ved å arbeide strukturert og målrettet gjennom tiltak for å forhindre avskoging forventer vi å redusere faktiske og potensielle negative påvirkninger på avskoging i vår verdikjede, i tillegg til å redusere finansiell risiko knyttet til avskoging.

	Dyrevelferd God dyrevelferd er en forutsetning for å kunne levere varer produsert på en ansvarlig og etisk måte. I leverandørkjeden kan det være potensielle negative påvirkninger knyttet til dyrevelferd. De siste årene har det vært utfordringer i industrien knyttet til brudd på dyrevelferdsprinsipper for blant annet svin, kylling og oppdrettsfisk. Dette er saker som har krevd oppfølging av leverandører og industrien, med blant annet kartlegging og tiltak.
Overordnet mål :	Vi skal arbeide for at vi sikrer god dyrevelferd slik at vi leverer varer som er produsert på en ansvarlig og etisk måte.
Status :	Kontinuerlig arbeid
Mål i rapporteringsåret :	Vi skal arbeide for at vi sikrer god dyrevelferd slik at vi leverer varer som er produsert på en ansvarlig og etisk måte.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak :

Faktisk og potensiell påvirkning knyttet til forretningsskikk omhandler blant annet oppfølging av sosiale- og miljømessige forhold i verdikjedene. Dette inkluderer blant annet dyrevelferd der det kan være potensielle negative påvirkninger gjennom verdikjeden. De siste årene har det vært utfordringer i industrien knyttet til brudd på dyrevelferdsprinsipper for blant annet svin, kylling og oppdrettsfisk. Dette er saker som har krevd oppfølging av leverandører og industrien, med blant annet kartlegging og tiltak. Det er etablert gode rutiner for å ivareta etterlevelse av lover og reguleringer innenfor dyrevelferd.

Vi er en av stifterne av Etisk handel Norge, er med i deres styre og har vært medlem siden starten i 2001. Våre retningslinjer er basert på de nevnte internasjonale forpliktelsene samt Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis. Retningslinjene er i tråd med internasjonale standarder for dyrevelferd og er forankret i ledelsen og styret i Coop Norge SA.

God dyrevelferd er en forutsetning for å kunne levere varer produsert på en ansvarlig og etisk måte. Det nordiske arbeidet med dyrevelferd er organisert i en arbeidsgruppe med representanter fra Coop Sverige, SOK Finland, Coop Danmark og Coop Norge, samt fra vår felles innkjøpsorganisasjon Coop Trading AS. I utviklingen av både policy og dyrevelferdskrav innhentes det informasjon og kunnskap fra ledende miljøer i hele Norden. I tillegg har vi god dialog med samarbeidspartnere, leverandører og organisasjoner.

Våre dyrevelferdskrav inngår som en del av varekravene til våre leverandører. Kravene vurderes og revideres jevnlig, og status for leverandørene kartlegges med tanke på endringer. Vi har generelle krav som gjelder for alle leverandører vi samarbeider med, i tillegg til spesifikke krav til dyrevelferd knyttet til enkelte dyreslag. I arbeidet med dyrevelferd er tett samarbeid i verdikjeden avgjørende. Vi har derfor jevnlig møter med leverandørene, hvor vi gjennomgår status for den aktuelle produksjonen, diskuterer spesifikke temaer og vurderer ulike utviklingstiltak. Vi holder oss også oppdatert på myndighetskrav og ulike tiltak i bransjen. Krav som stilles til leverandører hva gjelder dyrevelferd inkluderer antibiotikabruk, slakteprosess, fôr, mulesingfri ull og arealtilgang.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi vil fortsette å ha fokus på å styrke det gode samarbeidet med leverandører og industri da dette er avgjørende for oss for å få til forbedringer på dette området.

3.B Andre tiltak for å håndtere risiko for negativ påvirkning/skade

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

God **emballasje** er viktig for å sikre varetrygghet, holdbarhet og håndtering av produktene gjennom verdikjeden. Vi ønsker å være en ledende aktør i bransjen og en pådriver for bærekraftig emballasje og ved å tilslutte oss Grønt Punkts «Plastløftet», har vi forpliktet oss til å jobbe for en mer sirkulær plastøkonomi.

Coop Norge konsern har en emballasjestrategi som tar for seg seks sentrale tiltak for mer bærekraftig emballasje på våre egne merkevarer. Denne følger føringer og lovkrav i både Norge og EU:

- Vi skal redusere emballasjemengdene våre.
- Vi skal benytte resirkulerte materialer.
- Vi skal benytte fornybare materialer.
- Vi skal benytte emballasje som kan materialgjenvinnes.
- Vi skal øke fyllingsgraden for alle deler av emballasjesystemet.
- Vi skal ha emballasje som fungerer effektivt i hele verdikjeden.

Vi har også forpliktet oss til Plastløftet der målet er å øke bruken av resirkulert plast, unngå unødvendig bruk av plast og designe for gjenvinning og holdbarhet. Dette innebærer blant annet at vi benytter avfallsmerker på vår emballasje i henhold til nasjonal veileder fra Grønt Punkt Norge. Følgende er også føringer for bruk av emballasje og plast spesielt:

- Vi skal hjelpe kundene våre til bedre kildesortering – og dermed høyere materialgjenvinning.
- Vi skal redusere plastmengdene og kun benytte så mye som nødvendig, men så lite som mulig.
- Vi skal finne alternativer til plastemballasje for de produktene hvor emballasjen lett havner i naturen.

Emballasjestrategien er utviklet av avdeling for Trygg vare. Øverste operative leder med resultatansvar er leder for innkjøp og logistikk. Øverste beslutningsansvar er administrerende direktør og styret. Strategi og tiltak er gjort kjent for alle ansatte som jobber med emballasje, og det gjennomføres jevnlig opplæring.

Som en videreføring og forsterkning av emballasjestrategien signerte vi i 2024 Plastpartnerskapet mellom klima- og miljødepartementet og næringslivet. Med dette har vi forpliktet oss til en ambisiøs og varig reduksjon av engangsemballasje til take-away for mat og drikke. Tiltak for dette skal videreutvikles i 2025.

Coop Norge konsern har ingen ytterligere strategier eller retningslinjer i forbindelse med ressursbruk og sirkulær økonomi. Dette er noe vi vil se videre på i 2025 som en del av arbeidet med ny bærekraftstrategi.

Se vår bærekraftrapport for en nærmere beskrivelse av hvordan vi arbeider med sirkulær økonomi, inkludert emballasje.

Matsvinn er et annet tema som vi som en stor dagligvareaktør har en utfordring med og kan bidra med løsninger på. Coop i Norge har som mål å redusere unødvendig matavfall og øke gjenbruk av uunngåelig matavfall i samsvar med den norske bransjeavtalen og FNs bærekraftsmål. Gjennom bransjeavtalen for matsvinn som ble signert i 2017, har Coop Norge konsern forpliktet seg til å bidra til å redusere matsvinnet med 50 % innen 2030. Dette målet er en del av selskapet forretningsstrategi og i 2024 har vi startet arbeidet med strategirealiseringen av målet. Det strategiske målet gjelder Coop Norge konsern.

Coop Norge konsern jobber for å redusere matsvinnet gjennom en helhetlig tilnærming på tvers av hele verdikjeden, med særlig fokus på aktiviteter i egen virksomhet som butikk, sortiment og logistikk. Gjennom både økt og forbedret automatisk varebestilling, gode rutiner for rulling, varehåndtering og emballasjearbeid skal vi håndtere varene på en god måte, slik at de ikke ender opp som matsvinn.

Vi har gjennom mange år jobbet aktivt med å redusere matsvinnet i egen virksomhet. Da den største andelen av svinnet oppstår i butikk, er vi opptatt av å tilrettelegge for og gjennomføre tiltak som bidrar til at matsvinnet i denne delen av virksomheten reduseres. Vi jobber blant annet med å redusere varenes liggetid på lager (spesielt frukt og grønt) for å sørge for at varene som ankommer butikk har god holdbarhet. Videre jobber vi kontinuerlig

med å optimalisere sortiment og bestillingsløsningene våre for å tilrettelegge for at butikkene har riktig mengde varer til riktig tid. Dette er det aller viktigste tiltaket for å redusere matsvinnet, og her må det balanseres mellom kundenes forventninger om et godt vareutvalg. Videre bidrar tiltak for å optimalisere sortimentet og riktig inn- og utfasing av sesongvarer til redusert matsvinn. I tillegg samarbeider vi tett med leverandørene våre for å forlenge holdbarheten på varer som ferskt kjøtt og meieri.

Det er gjennomført mange tiltak i butikk for å redusere matsvinnet, med et særskilt fokus på gode rutiner for varerullering, varehåndtering og datokontroll av varene. Videre har nedprisingsløsninger bidratt til å redusere matsvinnet og vi jobber med å videreutvikle nedprisings- og donasjonsløsninger for overskuddsmat. Nedprising av varer er virkningsfullt og godt likt av kundene. I tillegg til egne nedprisingsløsninger som «Matredder'n» benytter vi oss av Too Good To Go, der kunder kan kjøpe forundringsposer med overskuddsmat til rundt en tredjedel av opprinnelig pris. I 2024 har vi styrket samarbeidet med Too Good To Go ved å få flere butikker med og vi nærmer oss nå målet om 800 aktive butikker for Coop i Norge. I Norsk Butikkdrift AS har vi pilotert og iverksatt satsing på en egen frukt- og grøntpose hos Too Good To Go som sikrer at mer frukt og grønt selges fremfor å kastes.

Videre har vi gjennom Matredder'n unngått nærmere 144 tonn matsvinn, og gjennom Too Good To Go unngått nærmere 835 tonn mat. I februar 2024 innførte vi, som første dagligvareaktør «Best før – 70 %», som et konsept der varer med «best før-dato» prises ned med 70 % fra utløpsdato for varer hvor det fortsatt er trygt for kundene å konsumere disse og selges etter denne datoen, som et tiltak for å redusere matsvinnet ytterligere. Vi mener at nedprisingstiltakene også bidrar til økt bevissthet om matsvinn generelt og holdbarhetsmerking spesielt, da det kastes store mengder varer som har en «best før»-dato som er holdbar. Varer som har passert siste forbruksdag selges ikke på denne løsningen. I tillegg lanserte vi også ny teknisk løsning for å kunne selge veievarer og småvarer nedpriset over selvbetjente kasser.

Coop Norge konsern jobber i tråd med Matvetts ressurspyramide og har tiltak på plass for å donere overskuddsmat til blant annet Matsentralen, som distribuerer maten videre til veldedige organisasjoner. I 2024 har vi donert 978,84 tonn mat til Matsentralen fra Coop Norge SA sine lagerenheter og bakerikonsernet Goman. Videre jobber vi for å tilrettelegge for redusert matsvinn i husholdningene gjennom blant annet optimalisering av emballasje og pakningsstørrelse, holdbarhetsmerking og bedre kvalitet.

For maten som likevel ender opp som avfall jobber vi med en bærekraftig og god ressursutnyttelse, som eksempelvis produksjon av biogass. Deler av det vi ikke klarer å redusere av matsvinnet blir også omdirigert og solgt som dyrefôr. Coop Norge Industri AS selger nesten alt matsvinnet som oppstår, til dyrefôr, noe som er en god løsning sett mot ressurspyramiden. Dette er imidlertid ikke et tiltak for å redusere matsvinn, men en håndtering av matsvinnet slik at det ikke går til forbrenning, i tråd med ressurspyramiden.

I 2024 har vi redusert matsvinnet i butikk, lager og produksjon med henholdsvis 18, 27 og 29,7 % mot 2023. Sett mot 2019 er reduksjonen i butikk og lager henholdsvis 44 % og 37 %. Data for basisår 2019 er ikke tilgjengelig for industrienheter. Basert på mangel av god data før 2019 rapporterer vi ikke i forhold til basisåret 2015, men fra 2019.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

Se beskrivelse av hvordan vi arbeider for å redusere klimagassutslipp under avsnitt for prioriterte risikoer, samt i vår årsrapport for 2024 som blir publisert på coop.no innen juli 2025.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis

Vi søker å kontinuerlig øke kompetansen rundt sosiale forhold. Coop Trading har egen opplæring hos sine innkjøpere og denne blir også tilpasset underveis som nye reguleringer og behov for kunnskapsbygging krever det. Når det gjelder avtaleinngåelser har vi fokus på langsiktige samarbeid. Alle nye avtaleinngåelser må gjennom en vurdering av etterlevelse av våre etiske retningslinjer og våre øvrige varekrav. Vi reviderer våre dokumenter hvert år, og tilpasser dersom nye reguleringer eller svakheter tilsier at vi må gjøre dette. Dette gjelder også våre varekrav som vi stiller på en rekke råvarer i form av sertifiseringer.

Det er også behov for mer detaljert informasjon på varenivåer for å få et godt bilde av eksempelvis sammensatte produkter, men også forstå mer av risikoene som kan følge med de ulike produktene. På våre importerte dagligvarer har vi en detaljert oversikt av hovedingredienser, noe som bidrar til å gi oss oversikt og sporbarhet på hva produktene inneholder og hvor de kommer fra. Databasen inneholder også informasjon om opprinnelsesland på ingredienser, unntatt noen få tilsetningsstoffer og krydder som av og til kan ha forskjellige opprinnelsesland og der vi må sjekke opp på batchnivå.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Sertifiseringer gir oss økt trygghet for at produkter framstilles i tråd med anerkjente krav til miljømessige og sosiale forhold. Vi stiller krav om sertifisert råvare for en rekke risikoråvarer, samt krav til tredjepartsrevisjon av frukt og grønt fra land med kjent risiko.

Vi anvender internasjonalt anerkjente sertifiseringsordninger som er basert på omfattende, internasjonalt samarbeid mellom bedrifter og organisasjoner, med ambisiøse krav og åpenhet om metodene som brukes. Sertifiseringsordninger brukes også aktivt for å forbedre varenes miljøegenskaper og for å gi kundene informasjonen de ønsker for å ta gode valg. Sertifiseringsordninger er ikke tilstrekkelig for å sikre at produktene vi selger ikke påvirker mennesker, miljø eller samfunn negativt, men det er et viktig risikoreduserende tiltak. Svanemerket, Rainforest Alliance, Fairtrade, MSC, FSC og GOTS er noen av sertifiseringsordningene vi benytter oss av.

Ved å benytte sertifisering- og merkeordninger reduseres risikoen for blant annet brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Vi er klar over at bruken av sertifiseringer ikke gir oss tilstrekkelig sikkerhet da det forekommer falske revisjoner i globale verdikjeder, men vi ser på dette som et av flere verktøy vi kan benytte for å få en bedre oversikt, øke sporbarheten og trygghet på våre varer.

Se også våre Etiske retningslinjer på Coop.no for hvilke revisjoner vi preferer og aksepterer.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

I løpet av rapporteringsåret har vi ikke jobbet aktivt med denne tematikken, men rett til fri fagorganisering og kollektive forhandlinger er et av våre krav i etiske retningslinjer. Det pågående Cashewnøttprosjektet som vi deltar i sammen med andre aktører og Etisk handel Norge, har dette temaet med i sitt arbeid og vi følger dette prosjektet tett.

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Vi driver kontinuerlig kompetanseutvikling internt for relevante fagområder innenfor trygg vare, helse, miljø og sikkerhet og lederutviklingskurs.

Gjennom Coop Solidaritetsfond støtter vi solidaritetsarbeid og kooperative tiltak i utviklingsland og i Norge. Coop Solidaritetsfond har i samarbeid med Norges Vel støttet 3 000 risbønder i Tanzania i overgangen til et mer bærekraftig risproduksjon med spesielt fokus på kvinner. I tillegg er det gjennom solidaritetsfondet donert MNOK 2,7 til Røde Kors. Coop Solidaritetsfond støtter Norsk Folkehjelps arbeid med opplæring av minehunder i Sarajevo og utviklings- og sivilsamfunnsprosjekter i Bolivia med 1 MNOK til hver av prosjektene. I tillegg ble det gitt tilleggsstøtte på NOK 300 000 til Conflict Preparedness and Protection (CPP) til minerydding og beskyttelsesprogram for sivile mot eksplosive våpen i Ukraina. Det ble også gitt støtte på NOK 100 000 til sommercampen for Norsk Folkehjelps Sanitetsungdom.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Våre etiske retningslinjer for leverandører forbyr alle former for korrupsjon, direkte og indirekte. Internt i Coop er retningslinjene beskrevet i dokumentet «Coop Norge SA prinsipper for bærekraftig forretningspraksis». Videre sier Coops gavepolicy at ingen ansatte kan motta gaver i forbindelse med sitt arbeid.

Det er en erkjennelse av at det er risiko for korrupsjon og bestikkelser i deler av den globale sektoren vi opererer i. Særlig gjelder dette råvareleddet, produksjon og transportleddet og risikoen er størst i verdensdeler som Asia, Afrika, Sør-Amerika og deler av Europa. Vi ser at det stilles høyere forventninger til dette området i årene fremover og vi vil derfor se nærmere om og hvordan vi kan forbedre dette.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ påvirkning

Det arbeides kontinuerlig med å håndtere påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til alle våre vesentlige bærekrafttemaer.



4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv a) hvem som har ansvar for å overvåke effekten og resultatene av tiltak iverksatt og hvordan dette gjennomføres i praksis, b) hvem som har ansvar for å evaluere arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og hvordan dette gjennomføres i praksis

Coop er en stor organisasjon og det er naturlig for oss at arbeidet med aktsomhetsvurderinger er tverrfaglig da det er mange avdelinger og ulike roller som er involvert i oppfølging og overvåking av resultater. Dette inkluderer blant annet innkjøp, HR, juridisk, transport, trygg vare, salg og marked. Direktør for Økonomi og finans har ansvar for å tilrettelegge for at det foreligger aktiviteter som sikrer at det gjennomføres aktsomhetsvurderinger i daglig, operativ drift. De ulike tiltakene som er besluttet i de ulike aktsomhetsvurderingene følges opp som helhet av arbeidsgruppen som har jobbet med hele den aktuelle prosessen.

Via referansegruppen for ansvarlig innkjøp sikrer vi at de ulike avdelingene følges opp, det være seg risikokartlegging, prioritering og tiltak. Referansegruppen gjennomgår kvartalsvis arbeidet med aktsomhetsvurderinger i sin aktuelle ledergruppe. Referansegruppen for ansvarlig innkjøp ledes av rådgiver bærekraftige innkjøp. To ganger i året blir arbeidet med aktsomhetsvurderinger gjennomgått med leder for risikostyring og internkontroll og til ledergruppen i Coop Norge SA. Styret i Coop Norge SA får orientering om arbeidet i forbindelse med årlig redegjørelse eller om det skjer større hendelser som krever involvering og informasjon til dem.

Sammen med Coop Trading og de andre nordiske Coop-selskapene møtes vi jevnlig for å sikre at våre felles innkjøp og aktsomhetsvurderinger blir fulgt opp på en god måte. I fellesskap blir vi enige om tiltak der det er nødvendig og dette følges opp av vårt felles innkjøpsselskap Coop Trading. Dette innebærer blant annet en fremdriftsplan og hvordan følge opp de prioriterte leverandørene.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør og/ eller måler effekten av tiltak for å redusere risiko

Vi følger opp at effekten av tiltak faktisk fungerer gjennom leverandøroppfølging, det kan være både i form av en oppfølgingsrevisjon eller et møte med aktuelle leverandører som vi har hatt en aktsomhetsvurdering på. Vi mener at et tett og godt samarbeid med leverandører og at vi i fellesskap blir enige om hva som er riktige tiltak er beste løsningen for å få til en endring på området. Dersom ønsket effekt uteblir kan vi justere og tilpasse underveis. Sertifiseringsordninger er i dag et av de tiltakene som vi anser som nyttig for å redusere risiko i flere av varegruppene vi kjøper inn. Dette er ordninger vi vet kan bidra til å redusere risikoer, men vi må likevel vurderer hensiktsmessigheten og potensiell effekt fra sak til sak.

Våre etiske retningslinjer og varekrav blir revidert hvert år for å vurdere om de må tilpasses i forhold til blant annet verdenssituasjoner (eks. krig og konflikt), ny kunnskap og nye lovkrav som blir aktuelle for oss.

A man with glasses and a light blue shirt is looking down at a clipboard in a warehouse setting. In the background, there are high industrial shelving units filled with cardboard boxes. The lighting is bright, typical of a warehouse. The man is positioned in the foreground, slightly to the left, and is looking towards the right side of the frame. The clipboard he is holding has some papers and a pen on it. The overall scene suggests a professional or administrative task being performed in an industrial environment.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheten skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Dialog med interessenter er viktig i arbeidet for å få mer forståelse for ulike utfordringer, men også for å forstå hva som vil være gode tiltak dersom vi har bidratt til brudd på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold i vår leverandørkjede. Vi har god dialog med Etisk handel Norge gjennom hele året, uavhengig av om det gjelder en spesifikk sak eller mer generelle forhold. Ved ulike saker som oppstår må vi vurdere løpende hvem som kan bistå oss med mer lokal kunnskap og forståelse av ulike risikoforhold. Eksempelvis har vi vært i kontakt med fagforening i Spania for å forstå mer av hvilken informasjon og utfordringer som befinner seg i vår leverandørkjede for frukt og grønt.

I forbindelse med vår vesentlighetsanalyse har vi hatt dialog med fire ulike interessenter i Norge for å få vite mer om hva de mener er viktige fokusområder for oss som virksomhet både innenfor sosiale forhold, dyrevelferd og miljø. Som en del av det videre implementeringsarbeidet og tilpasning til CSRD skal vi arbeide videre med å forsterke vår interessentdialog knyttet til våre vesentlige bærekrafttemaer.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Vi kommuniserer om status på vårt arbeid gjennom årlig rapportering til Etisk handel Norge, vår årlige bærekraftsrapportering og gjennom vår årlige redegjørelse for aktsomhetsvurderinger for etterlevelse av åpenhetsloven. På coop.no vil vi fremover ha fokus på å ha mer relevant og oppdatert informasjon om bærekraftsarbeidet som gjøres i hele virksomheten. Vi ønsker å være åpne og ærlige om vårt arbeid, både vår positive påvirkning, men også der vi har utfordringer og negative påvirkninger. Dette gir vi også uttrykk for i form av deltakelse på ulike eksterne møter, foredrag og gjennom kontakt med ulike offentlige instanser.

Bærekraftsrapporteringen for Coop Norge konsern er en del av Coops årsrapport for 2024 og vil bli publisert på coop.no innen juli 2025. Rapporteringen følger rammeverket European Sustainability Reporting Standard (ESRS), i henhold til Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Coop Norge konsern målsetter å rapportere i tråd med direktivet for 2025.

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Vi har etablert en egen rutine for henvendelser som kommer inn til oss vedrørende vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger (ref. informasjonskrav i åpenhetsloven). Rutinen involverer kundesenteret, kommunikasjon og relevante innkjøpsenheter/funksjoner basert på hva henvendelsen gjelder. Vi har også etablert en egen beredskapsgruppe per innkjøpsavdeling dersom det skjer uforutsette hendelser rundt ansvarlige innkjøp.



6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser

I vår rutinebeskrivelse for aktsomhetsvurderinger ligger en beskrivelse av hvordan vi skal gjenopprette ved negative konsekvenser i våre leverandørkjeder. Her er det blant annet beskrevet at vi må vurdere om vi har forårsaket, medvirket eller er direkte forbundet for å finne ut hva som vil være riktig fremgangsmåte for gjenoppretting. Som en stor aktør erkjenner vi også at vår innflytelse er viktig å benytte for å øke forståelse og påvirke eventuelt andre parter til å ha mer fokus på ansvarlighet. Igjen er det viktig for oss å søke råd fra eksterne ressurser som Etisk handel Norge, organisasjoner som har mer kunnskap om lokale forhold og andre relevante fagressurser for få innspill til hvordan vi best kan gjenopprette der det skulle være aktuelt.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

I løpet av rapporteringsåret har vi ikke hatt noen saker der vi direkte har gjenopprettet grunnet av grove brudd på våre retningslinjer. Dialog og tydeliggjøring av hva som må gjøres for å unngå å bidra til eventuelle fremtidige brudd, er verktøyet som er blitt benyttet i løpet av 2024 med de som har vært involvert i våre aktsomhetsvurderinger. Det er dog utfordrende å fange opp alle faktiske og potensielle avvik, og vi jobber systematisk med å forbedre oss på dette området, slik at vi kan avdekke flere saker som er av grov karakter og som krever en gjenopprettelse.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at ansatte og andre interessenter, spesielt påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til varslingskanaler og klagemekanismer

Coop Norge SA har interne varslingsrutiner for ansatte og innleide ressurser. Vi ser at vi kan forbedre oss hva gjelder klagemekanismer for eksterne interessenter, og vil vurdere muligheten for å etablere en kanal som er åpen for allmennheten, og som vil ivareta eksterne som har behov for å varsle om hendelser som bryter med våre etiske retningslinjer eller internasjonale standarder.

Kontaktinformasjon:

Coop Norge SA
Siv Kjersti Rodal, Leder for bærekraft
siv.kjersti.rodal@coop.no